

1203.

Na osnovu dijela XXVI Zakona o tržištu kapitala („Službeni list Crne Gore“, br. 16/2026) Komisija za tržište kapitala na 171. sjednici održanoj dana 20.2.2026. godine donosi

P R A V I L A O POBOLJŠANJU PORAVNANJA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI U EVROPSKOJ UNIJI I O CENTRALNIM DEPOZITARIMA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet i područje primjene

Član 1

- (1) Ovim Pravilima utvrđuju se jedinstveni zahtjevi za poravnanje finansijskih instrumenata u Uniji, kao i pravila o organizaciji i postupanju centralnih depozitarnih društava (CSD), radi promovisanja sigurnog, efikasnog i nesmetanog poravnanja.
- (2) Ova Regulatorna primjenjuje se na poravnanje svih finansijskih instrumenata i na aktivnosti CSD-ova, osim ako je ovim Pravilima drugačije propisano.
- (3) Ova Regulatorna ne dovodi u pitanje odredbe prava Unije koje se odnose na određene finansijske instrumente, a naročito na Direktiva 2003/87/EZ.
- (4) Članovi 10 do 20, 22 do 24 i 27, član 28 stav 6, član 30 stav 4 i članovi 46 i 47, odredbe Glave IV ovih Pravila, kao i zahtjevi za izvještavanje nadležnim organima ili relevantnim organima ili postupanje po njihovim nalogima u skladu sa ovim Pravilima, ne primjenjuju se na članove ESCB-a, druga nacionalna organa država članica koja obavljaju slične funkcije, niti na druga javna organa zadužena za upravljanje javnim dugom u Uniji ili koja učestvuju u tom upravljanju, u odnosu na svaki CSD kojim ta organa neposredno upravljaju pod odgovornošću istog upravljačkog organa, koji ima pristup sredstvima tih organa i koji nije posebno pravno lice.

Definicije

Član 2

(1) Za potrebe ovih Pravila primjenjuju se sljedeće definicije:

- 1) „**centralni depozitar hartija od vrijednosti**“ ili „**CSD**“ je pravno lice koje upravlja sistemom poravnanja hartija od vrijednosti iz tačke (3) Odjeljka A Aneksa i pruža najmanje jednu drugu osnovnu uslugu navedenu u Odjeljku A Aneksa;
- 2) „**CSD iz treće zemlje**“ je svako pravno lice osnovano u trećoj zemlji koje pruža uslugu sličnu osnovnoj usluzi iz tačke (3) Odjeljka A Aneksa i obavlja najmanje jednu drugu osnovnu uslugu navedenu u Odjeljku A Aneksa;
- 3) „**imobilizacija**“ je postupak koncentrisanja fizičkih hartija od vrijednosti na jednom mjestu u CSD-u na način koji omogućava naknadne prenose putem knjižnih upisa;
- 4) „**nematerijalizovani oblik**“ je da finansijski instrumenti postoje isključivo kao knjižni zapisi;
- 5) „**CSD primalac**“ je CSD koji prima zahtjev drugog CSD-a za pristup njegovim uslugama putem veze između CSD-ova;
- 6) „**CSD podnosilac zahtjeva**“ je CSD koji zahtijeva pristup uslugama drugog CSD-a putem veze između CSD-ova;
- 7) „**poravnanje**“ je izvršenje transakcije sa hartijama od vrijednosti kojim se okončavaju obaveze strana u toj transakciji putem prenosa novca ili hartija od vrijednosti, ili i jednog i drugog;
- 8) „**finansijski instrumenti**“ ili „**hartije od vrijednosti**“ su finansijski instrumenti kako su definisani u članu 4 stav 1 tačka 15 Direktive 2014/65/EU;
- 9) „**nalog za prenos**“ je nalog za prenos kako je definisan u drugoj alineji tačke (i) člana 2 Direktiva 98/26/EZ;
- 10) „**sistem poravnanja hartija od vrijednosti**“ je sistem iz prve, druge i treće alineje tačke (a) člana 2 Direktive 98/26/EZ kojim ne upravlja centralna druga ugovorna strana i čija se djelatnost sastoji od izvršavanja naloga za prenos;
- 11) „**interni izvršilac poravnanja**“ je svaka institucija, uključujući onu kojoj je izdato odobrenje u skladu sa Direktiva 2013/36/EU ili Direktivom 2014/65/EU, koja izvršava naloge za prenos za račun klijenata ili za sopstveni račun, van sistema poravnanja hartija od vrijednosti;
- 12) „**predviđeni datum poravnanja**“ je datum koji je unesen u sistem poravnanja hartija od vrijednosti kao datum poravnanja i za koji su se strane u transakciji sa hartijama od vrijednosti saglasile da će se poravnanje izvršiti;
- 13) „**period poravnanja**“ je vremenski period između datuma trgovanja i predviđenog datuma poravnanja;
- 14) „**radni dan**“ je radni dan kako je definisan u tački (n) člana 2 Direktive 98/26/EZ;
- 15) „**neuspjelo poravnanje**“ je neizvršeno poravnanje ili djelimično poravnanje transakcije sa hartijama od vrijednosti na predviđeni datum poravnanja zbog nedostatka hartija od vrijednosti ili novca, bez obzira na osnovni uzrok;
- 16) „**centralna druga ugovorna strana**“ ili „**CCP**“ je CCP kako je definisana u članu 2 tačka 1 Regulative (EU) br. 648/2012;
- 17) „**nadležni organ**“ je organ koji je svaka država članica odredila u skladu sa članom 11 ovih Pravila;
- 18) „**relevantni organ**“ je svaki organ iz člana 12 ovih Pravila;
- 19) „**učesnik**“ je svaki učesnik, kako je definisan u tački (f) člana 2 Direktive 98/26/EZ, u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti;
- 20) „**učešće**“ je učešće u smislu prve rečenice tačke (2) člana 2 Direktiva 2013/34/EU ili direktno ili indirektno vlasništvo od 20 % ili više glasačkih prava ili kapitala u društvu;
- 21) „**kontrola**“ je odnos između dva društva kako je opisan u članu 22 Direktive 2013/34/EU;
- 22) „**zavisno društvo**“ je zavisno društvo u smislu člana 2 tačka 10 i člana 22 Direktive 2013/34/EU;
- 23) „**matična država članica**“ je država članica u kojoj je CSD osnovan;
- 24) „**država članica domaćin**“ je država članica, različita od matične države članice, u kojoj CSD ima filijalu ili pruža CSD usluge;
- 25) „**filijala**“ je mjesto poslovanja koje nije sjedište i koje je dio CSD-a, nema pravni subjektivitet i pruža CSD usluge za koje je CSD dobio odobrenje;
- 26) „**neispunjenje obaveza**“ je, u odnosu na učesnika, situaciju u kojoj je nad učesnikom pokrenut postupak insolventnosti, kako je definisan u članu 2 tačka (j) Direktive 98/26/EZ, ili događaj koji je internim pravilima CSD-a definisan kao neispunjenje obaveza;
- 27) „**isporuka uz plaćanje**“ ili „**DVP**“ je mehanizam poravnanja hartija od vrijednosti koji povezuje prenos hartija od vrijednosti sa prenosom novca na način da se isporuka hartija od vrijednosti izvršava ako i samo ako se izvrši odgovarajući prenos novca i obrnuto;
- 28) „**račun hartija od vrijednosti**“ je račun na kojem se hartije od vrijednosti mogu knjižiti u korist ili na teret;
- 29) „**veza između CSD-ova**“ je aranžman između CSD-ova kojim jedan CSD postaje učesnik u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti drugog CSD-a radi olakšavanja prenosa hartija od vrijednosti sa učesnika tog drugog CSD-a na učesnike prvog CSD-a ili aranžman kojim CSD pristupa drugom CSD-u posredno preko posrednika a veze između CSD-ova obuhvataju standardne veze, prilagođene veze, indirektno veze i interoperabilne veze;
- 30) „**standardna veza**“ je veza između CSD-ova pri kojoj jedan CSD postaje učesnik u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti drugog CSD-a pod istim uslovima koji važe za svakog drugog učesnika u tom sistemu;

- 31) „**prilagođena veza**” je veza između CSD-ova pri kojoj CSD koji postaje učesnik u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti drugog CSD-a dobija dodatne posebne usluge u odnosu na usluge koje taj CSD uobičajeno pruža učesnicima u sistemu;
- 32) „**indirektna veza**” je aranžman između CSD-a i treće strane koja nije CSD, a koja je učesnik u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti drugog CSD-a, takvu vezu uspostavlja CSD radi olakšavanja prenosa hartija od vrijednosti na svoje učesnike sa učesnika drugog CSD-a;
- 33) „**interoperabilna veza**” je veza između CSD-ova kojom se CSD-ovi usaglašavaju da uspostave međusobna tehnička rješenja za poravnanje u sistemima poravnanja hartija od vrijednosti kojima upravljaju;
- 34) „**međunarodno otvorene komunikacione procedure i standardi**” su međunarodno prihvaćeni standardi za komunikacione procedure, kao što su standardizovani formati poruka i prikaz podataka, koji su dostupni na pravičnoj, otvorenoj i nediskriminatornoj osnovi svakom zainteresovanom licu;
- 35) „**prenosive hartije od vrijednosti**” je prenosive hartije od vrijednosti kako su definisane u članu 4 stav 1 tačka 44 Direktive 2014/65/EU;
- 36) „**akcije**” je hartije od vrijednosti iz člana 4 stav 1 tačka 44 podtačka (a) Direktive 2014/65/EU;
- 37) „**instrumenti tržišta novca**” su instrumenti tržišta novca kako su definisani u članu 4 stav 1 tačka 17 Direktive 2014/65/EU;
- 38) „**jedinice u subjektima za kolektivno investiranje**” je jedinice iz tačke 3 Odjeljka C Aneksa I Direktive 2014/65/EU;
- 39) „**emisijska jedinica**” je emisijska jedinica kako je opisana u tački 11 Odjeljka C Aneksa I Direktive 2014/65/EU, isključujući derivate na emisijske jedinice;
- 40) „**regulisano tržište**” je regulisano tržište kako je definisano u članu 4 stav 1 tačka 21 Direktive 2014/65/EU;
- 41) „**multilateralna trgovinska platforma**” ili „MTF” je MTF kako je definisan u članu 4 stav 1 tačka 22 Direktive 2014/65/EU;
- 42) „**mjesto trgovanja**” je mjesto trgovanja kako je definisano u članu 4 stav 1 tačka 24 Direktive 2014/65/EU;
- 43) „**agent za poravnanje**” je agent za poravnanje kako je definisan u tački (d) člana 2 Direktive 98/26/EZ;
- 44) „**tržište rasta malih i srednjih preduzeća**” je tržište rasta MSP kako je definisano u članu 4 stav 1 tačka 12 Direktive 2014/65/EU;
- 45) „**upravljajući organ**” je organ ili organi CSD-a, imenovani u skladu sa nacionalnim pravom, koji su ovlašćeni da utvrđuju strategiju, ciljeve i ukupno usmjerenje CSD-a i koji nadziru i prate donošenje upravljačkih odluka, uključujući lica koja stvarno rukovode poslovanjem CSD-a a u slučaju kada, u skladu sa nacionalnim pravom, upravljački organ obuhvata različite organe sa posebnim funkcijama, zahtjevi ovih Pravila primjenjuju se samo na članove upravljačkog organa kojima važeće nacionalno pravo dodjeljuje odgovarajuću odgovornost;
- 46) „**više rukovodstvo**” su fizička lica koja obavljaju izvršne funkcije u CSD-u i koja su odgovorna i podnose račune upravljačkom organu za svakodnevno upravljanje tim CSD-om;
- 47) „**grupa**” je grupa u smislu člana 2 tačka 11 Direktive 2013/34/EU;
- 48) „**bliske veze**” je bliske veze kako su definisane u članu 4 stav 1 tačka 35 Direktive 2014/65/EU;
- 49) „**kvalifikovano učešće**” je direktno ili indirektno učešće u CSD-u koje predstavlja najmanje 10 % kapitala ili glasačkih prava, kako je utvrđeno u članovima 9, 10 i 11 Direktiva 2004/109/EZ, ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje CSD-om;
- 50) „**odloženo neto poravnanje**” je mehanizam poravnanja kod kojeg se nalozi za prenos novca ili hartija od vrijednosti u vezi sa transakcijama učesnika u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti podvrgavaju netiranju, a poravnanje neto potraživanja i obaveza učesnika vrši se na kraju unaprijed definisanih ciklusa poravnanja tokom radnog dana ili na njegovom kraju.

GLAVA II. PORAVNANJE HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Knjižni oblik

Član 3

- (1) Ne dovodeći u pitanje stav 2 ovog člana, svaki izdavalac sa sjedištem u Uniji koji izdaje ili je izdao prenosive hartije od vrijednosti koje su uključene u trgovanje ili se njima trguje na mjestima trgovanja, dužan je da obezbijedi da te hartije od vrijednosti budu predstavljene u knjižnom obliku, putem imobilizacije ili nakon neposrednog izdavanja u nematerijalizovanom obliku.
- (2) Kada se transakcija prenosivim hartijama od vrijednosti izvršava na mjestu trgovanja, odgovarajuće hartije od vrijednosti evidentiraju se u knjižnom obliku u CSD-u najkasnije do predviđenog datuma poravnanja, osim ako su već evidentirane na taj način.
- (3) Kada se prenosive hartije od vrijednosti prenose nakon aranžmana finansijskog kolaterala, kako je definisan u članu 2 stav 1 tačka (a) Direktiva 2002/47/EZ, te hartije od vrijednosti evidentiraju se u knjižnom obliku u CSD-u najkasnije do predviđenog datuma poravnanja, osim ako su već evidentirane na taj način.

Sprovođenje

Član 4

- (1) Organi države članice u kojoj je osnovan izdavalac koji izdaje hartije od vrijednosti obezbjeđuju primjenu člana 3 stav 1 ovih Pravila.
- (2) Organi nadležni za nadzor mjesta trgovanja, uključujući nadležne organe određene u skladu sa članom 21 stav 1 Direktiva 2003/71/EZ, obezbjeđuju primjenu prvog podstava člana 3 stav 2 ovih Pravila kada se hartijama od vrijednosti iz člana 3 stav 1 ovih Pravila trguje na mjestima trgovanja.
- (3) Organi država članica odgovorni za primjenu Direktiva 2002/47/EZ obezbjeđuju primjenu drugog podstava člana 3 stav 2 ovih Pravila kada se hartije od vrijednosti iz člana 3 stav 1 ovih Pravila prenose nakon aranžmana finansijskog kolaterala kako je definisan u članu 2 stav 1 tačka 1 te direktive.

Periodi poravnanja

Član 5

- (1) Svaki učesnik u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti koji u tom sistemu poravnava transakcije prenosivim hartijama od vrijednosti, instrumentima tržišta novca, jedinicama u subjektima za kolektivno investiranje i emisijskim jedinicama za sopstveni račun ili za račun trećeg lica, dužan je da takve transakcije poravna na predviđeni datum poravnanja.
- (2) U pogledu transakcija prenosivim hartijama od vrijednosti iz stava 1 ovog člana koje su izvršene na mjestima trgovanja, predviđeni datum poravnanja ne smije biti kasnije od drugog radnog dana nakon zaključenja trgovine, a taj zahtjev se ne primjenjuje na transakcije koje su privatno ugovorene ali izvršene na mjestu trgovanja, na transakcije koje su izvršene bilateralno ali prijavljene mjestu trgovanja, niti na prvu transakciju kada su predmetne prenosive hartije od vrijednosti podvrgnute početnom evidentiranju u knjižnom obliku u skladu sa članom 3 stav 2 ovih Pravila.
- (3) Nadležni organi obezbjeđuju primjenu stava 1 ovog člana, a organi nadležni za nadzor mjesta trgovanja obezbjeđuju primjenu stava 2 ovog člana.

Disciplina poravnanja

Član 6

- (1) Mjesta trgovanja uspostavljaju procedure koje omogućavaju potvrđivanje relevantnih detalja transakcija finansijskim instrumentima iz člana 5 stav 1 ovih Pravila na dan kada je transakcija izvršena.

- (2) Ne dovodeći u pitanje zahtjev iz stava 1 ovog člana, investiciona društva koja imaju odobrenje u skladu sa članom 5 Direktiva 2014/65/EU, prema potrebi preduzimaju mjere radi ograničavanja broja neuspjelih poravnanja.
- (3) Mjere iz stava 2 ovog člana sastoje se najmanje od aranžmana između investicionog društva i njegovih profesionalnih klijenata, kako su navedeni u Aneksu II Direktive 2014/65/EU, kojima se obezbjeđuje brzo dostavljanje alokacije hartija od vrijednosti za transakciju, potvrda te alokacije i blagovremena potvrda prihvatanja ili odbijanja uslova prije predviđenog datuma poravnanja.
- (4) ESMA, u bliskoj saradnji sa članovima ESCB-a, izdaje smjernice u skladu sa članom 16 Regulativa (EU) br. 1095/2010 o standardizovanim procedurama i protokolima za razmjenu poruka koji se koriste radi usklađivanja sa drugim podstavom ovog stava.
- (5) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja, CSD uspostavlja procedure koje olakšavaju poravnanje transakcija finansijskim instrumentima iz člana 5 stav 1 na predviđeni datum poravnanja, uz minimalnu izloženost svojih učesnika riziku druge ugovorne strane i riziku likvidnosti i uz nizak nivo neuspjelih poravnanja. CSD promovise rano poravnanje na predviđeni datum poravnanja putem odgovarajućih mehanizama.
- (6) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja, CSD uvodi mjere za podsticanje i stimulisanje blagovremenog poravnanja transakcija od strane svojih učesnika, pri čemu CSD-ovi zahtijevaju od učesnika da poravnaju svoje transakcije na predviđeni datum poravnanja.

Mjere za rješavanje neuspjelih poravnanja

Član 7

- (1) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja, CSD uspostavlja sistem za praćenje neuspjelih poravnanja transakcija finansijskim instrumentima iz člana 5 stav 1 ovih Pravila.
- (2) CSD redovno dostavlja nadležnom organu i relevantnim organima izvještaje o broju i pojedinostima neuspjelih poravnanja, kao i o svim drugim relevantnim informacijama, uključujući mjere koje CSD i njegovi učesnici planiraju radi unapređenja efikasnosti poravnanja. CSD te izvještaje objavljuje jednom godišnje u zbirnom i anonimizovanom obliku. Nadležni organi dostavljaju ESMA-i sve relevantne informacije o neuspjelim poravnanjima.
- (3) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja, CSD uspostavlja procedure koje olakšavaju poravnanje transakcija finansijskim instrumentima iz člana 5 stav 1 ovih Pravila koje nijesu poravnate na predviđeni datum poravnanja. Te procedure uključuju mehanizam novčanih kazni koji predstavlja djelotvorno odvratajuće sredstvo za učesnike koji uzrokuju neuspjela poravnanja.
- (4) Prije uspostavljanja procedura iz ovog člana, CSD se konsultuje sa relevantnim mjestima trgovanja i centralnim drugim ugovornim stranama (CCP) za koje pruža usluge poravnanja.
- (5) Mehanizam novčanih kazni iz ovog člana obuhvata novčane kazne za učesnike koji uzrokuju neuspjela poravnanja („učesnici u kašnjenju“). Novčane kazne obračunavaju se na dnevnoj osnovi za svaki radni dan tokom kojeg transakcija nije poravnata nakon predviđenog datuma poravnanja, sve dok transakcija ne bude poravnata ili bilateralno otkazana. Novčane kazne ne smiju biti uspostavljene kao izvor prihoda za CSD.
- (6) Mehanizam novčanih kazni iz stava 2 ovog člana ne primjenjuje se na:
 - 1) transakcije kod kojih je učesnik u kašnjenju CCP, osim za transakcije koje je CCP zaključio a da se nije postavio između ugovornih strana; ili
 - 2) transakcije kod kojih je nad učesnikom u kašnjenju pokrenut postupak insolventnosti.
- (7) CCP može u svojim pravilima uspostaviti mehanizam za pokrivanje gubitaka koje bi mogao pretrpjeti kao rezultat primjene odredaba ovog člana.

Obavezni buy-in proces

Član 8

- (1) Ne dovodeći u pitanje mehanizam novčanih kazni iz člana 7 stav 2 ovih Pravila i pravo bilateralnog otkazivanja transakcije, nakon konsultacija sa Evropskim odborom za sistemski rizik (ESRB) i na osnovu analize troškova i koristi koju dostavlja ESMA u skladu sa članom 74 stav 4 ovih Pravila, Evropska Komisija može, putem izvršnog akta, odlučiti na koje od finansijskih instrumenata iz člana 5 stav 1 ovih Pravila, ili na koje kategorije transakcija u tim finansijskim instrumentima, se primjenjuje obavezni buy-in proces iz st. 4 do 10 ovog člana, ukoliko Evropska Komisija smatra da obavezni buy-in predstavlja neophodno, primjereno i proporcionalno sredstvo za rješavanje nivoa neuspjelih poravnanja u Uniji.
- (2) Evropska Komisija može donijeti izvršni akt iz ovog člana samo ako su ispunjena oba sljedeća uslova:
 - 1) primjena mehanizma novčanih kazni iz člana 7 stav 2 ovih Pravila nije rezultirala dugoročno održivim smanjenjem neuspjelih poravnanja u Uniji ili održavanjem smanjenog nivoa neuspjelih poravnanja u Uniji, čak i nakon pregleda nivoa novčanih kazni u skladu sa članom 7 stav 5 ovih Pravila;
 - 2) nivo neuspjelih poravnanja u Uniji ima ili će vjerovatno imati negativan uticaj na finansijsku stabilnost Unije.
- (3) Za potrebe donošenja odluke iz ovog člana, Evropska Komisija uzima u obzir sve sljedeće:
 - 1) potencijalni uticaj obaveznog buy-in procesa na finansijska tržišta u Uniji;
 - 2) broj, obim i trajanje neuspjelih poravnanja, uključujući broj i obim neuspjelih poravnanja koja ostaju na kraju produženog perioda iz stava 4 ovog člana;
 - 3) da li je određeni finansijski instrument ili kategorija transakcija u tom instrumentu već predmet odgovarajućih ugovornih odredbi koje omogućavaju učesnicima koji primaju instrument da pokrenu buy-in.
- (4) Izvršni akt donosi se u skladu sa postupkom ispitivanja iz člana 68 stav 2 ovih Pravila i on utvrđuje datum primjene koji ne može biti raniji od jedne godine od dana stupanja na snagu akta.
- (5) ESMA objavljuje i održava ažuriranu na svojoj internet stranici listu finansijskih instrumenata određenu izvršnim aktom iz stava 1 ovog člana.
- (6) Prije donošenja izvršnog akta iz stava 1 ovog člana, Evropska Komisija:
 - 1) ocjenjuje efikasnost i proporcionalnost mehanizma novčanih kazni iz člana 7 stav 2 ovih Pravila i, gdje je primjereno, mijenja strukturu ili težinu mehanizma kako bi povećala efikasnost poravnanja u Uniji;
 - 2) razmatra da li su ispunjeni uslovi iz stava 1 ovih Pravila, uprkos prethodnoj primjeni mehanizma iz člana 7 stav 2 ovih Pravila, kao i opravdanost i potencijalne troškove primjene obaveznog buy-ina na specifične finansijske instrumente i kategorije transakcija.
- (7) Ne dovodeći u pitanje pravo bilateralnog otkazivanja transakcije, kada Evropska Komisija donese izvršni akt u skladu sa stavom 1 ovog člana i kada učesnik u kašnjenju ne dostavi finansijske instrumente obuhvaćene tim aktom učesniku koji prima instrument u roku nakon predviđenog datuma poravnanja („produženi period“) od pet radnih dana, pokreće se obavezni buy-in proces.
- (8) Izuzetno, u zavisnosti od tipa imovine i likvidnosti relevantnih finansijskih instrumenata, produženi period može se povećati do najviše sedam radnih dana ako bi kraći period narušio glatko i uredno funkcionisanje tržišta.
- (9) Izuzetno od st. 7 i 8 ovog člana, kada se transakcija odnosi na finansijski instrument koji se trguje na tržištu za rast malih i srednjih preduzeća (SME growth market), produženi period iznosi 15 radnih dana, osim ako to tržište ne odluči primijeniti kraći period.
- (10) Instrumenti obuhvaćeni obaveznim buy-in procesom moraju biti dostupni za poravnanje i dostavljeni učesniku koji prima instrument u odgovarajućem roku.
- (11) Kada dođe do neuspjelog poravnanja u lancu transakcija, što rezultira neuspjelim poravnanjem naknadnih transakcija u lancu, svaki učesnik ima pravo prenijeti svoju obavezu pokretanja obaveznog buy-ina na narednog učesnika u lancu.

- (12) Srednji učesnik koji prima instrument smatra se da ispunjava obavezu izvršenja obaveznog buy-ina prema učesniku u kašnjenju kada prenese svoju obavezu u skladu sa stavom 11 ovog člana a srednji učesnik može takođe prenijeti na učesnika u kašnjenju svoje obaveze prema krajnjem učesniku koji prima instrument u skladu sa st. 8, 9 i 10 ovog člana.
- (13) Relevantni CSD mora biti obaviješten o tome kako je neuspjela transakcija riješena kroz lanac transakcija.
- (14) Obavezni buy-in proces iz stava 4 ovog člana ne primjenjuje se na:
 - 1) neuspjela poravnanja, operacije i transakcije navedene u članu 7 stav 3 ovih Pravila;
 - 2) transakcije finansiranja hartija od vrijednosti;
 - 3) druge tipove transakcija zbog kojih je buy-in proces nepotreban;
 - 4) transakcije koje spadaju u oblast člana 15 Uredbe (EU) br. 236/2012.
- (15) Ne dovodeći u pitanje mehanizam novčanih kazni iz člana 7 stav 2 ovih Pravila, kada je cijena finansijskih instrumenata dogovorena u trenutku trgovanja različita od cijene plaćene za izvršenje buy-ina, razliku plaća učesnik koji ima korist od razlike drugom učesniku najkasnije drugog radnog dana nakon dostave finansijskih instrumenata prilikom buy-ina.
- (16) Ako buy-in ne uspije ili nije moguć, učesnik koji prima instrument može izabrati da primi novčanu naknadu ili da odloži izvršenje buy-ina na odgovarajući kasniji datum („period odlaganja“) a ako relevantni finansijski instrumenti ne budu dostavljeni učesniku koji prima instrument do kraja perioda odlaganja, novčana naknada se plaća učesniku koji prima instrument.
- (17) Novčana naknada se plaća najkasnije drugog radnog dana nakon završetka obaveznog buy-in procesa iz stava 4 ovog člana ili, u slučajevima kada učesnik koji prima instrument odloži izvršenje buy-ina, nakon završetka perioda odlaganja.
- (18) Učesnik u kašnjenju nadoknađuje entitetu koji izvršava buy-in sve iznose plaćene u vezi sa obaveznim buy-in procesom pokrenutim u skladu sa stavom 4 ovog člana, uključujući sve troškove izvršenja buy-ina i takvi troškovi moraju biti jasno objavljeni učesnicima.
- (19) St. 4 do 10 ovog člana primjenjuju se na sve transakcije finansijskih instrumenata iz člana 5 stav 1 ovih Pravila koje su uključene u trgovanje, trguju se na mjestu trgovanja ili se poravnavaju putem CCP-a kako slijedi:
 - 1) za transakcije poravnate putem CCP-a, CCP je entitet koji izvršava buy-in u skladu sa st. 4 do 10 ovog člana;
 - 2) za transakcije koje nisu poravnate putem CCP-a, ali su izvršene na mjestu trgovanja, mjesto trgovanja uključuje u svoja interna pravila obavezu svojih članova i učesnika da primijene mjere iz st. 4 do 10 ovog člana;
 - 3) za sve ostale transakcije osim navedenih u tačkama 1 i 2 ovog stava, CSD-ovi uključuju u svoja interna pravila obavezu svojih učesnika da budu predmet mjera iz st. 4 do 10 ovog člana.
- (20) CSD pruža potrebne informacije o poravnanju CCP-ovima i mjestima trgovanja kako bi im omogućio ispunjenje obaveza iz ovog stava.
- (21) Ne dovodeći u pitanje tačke 1,2 i 3 stav 19 ovog člana, CSD-ovi mogu nadzirati izvršenje buy-ina u odnosu na više instrukcija poravnanja, na istim finansijskim instrumentima i sa istim rokom za izvršenje, s ciljem smanjenja broja buy-ina i njihovog uticaja na cijene relevantnih instrumenata.
- (22) Ovaj član se ne primjenjuje kada se glavno mjesto trgovanja akcijama nalazi u trećoj zemlji a lokacija glavnog mjesta trgovanja akcijama određuje se u skladu sa čl. 16 Uredbe (EU) br. 236/2012.
- (23) ESMA može preporučiti Evropskoj Komisiji da proporcionalno suspenduje buy-in mehanizam iz st. 4 do 10 ovog člana za specifične kategorije finansijskih instrumenata kada je to potrebno da bi se spriječila ili otklonila ozbiljna prijetnja finansijskoj stabilnosti ili urednom funkcionisanju finansijskih tržišta u Uniji i takva preporuka mora biti praćena potpuno obrazloženom procjenom njene potrebe i ne objavljuje se javno.
- (24) Prije donošenja preporuke iz stava 23 ovog člana, ESMA se konsultuje sa članovima ESCB-a i Evropskim odborom za sistemski rizik (ESRB).
- (25) Evropska Komisija, bez nepotrebnog odlaganja nakon prijema preporuke i na osnovu razloga i dokaza koje dostavi ESMA, ili suspenduje obavezni buy-in mehanizam iz st. 4 do 10 ovog člana za specifične kategorije finansijskih instrumenata putem izvršnog akta, ili odbija preporučenu suspenziju. Kada Evropska Komisija odbije preporučenu suspenziju, pismeno dostavlja razloge ESMA-i i takve informacije se ne objavljuju javno.
- (26) Izvršni akt iz stava 25 ovog člana donosi se u skladu sa postupkom iz člana 68 stav 3 ovih Pravila, a suspenzija buy-in mehanizma se saopštava ESMA-i i objavljuje u Službenom listu Evropske unije i na internet stranici Evropske Komisije.
- (27) Suspenzija buy-in mehanizma važi inicijalno najviše šest mjeseci od dana primjene suspenzije.
- (28) Ako razlozi za suspenziju i dalje postoje, Evropska Komisija može, putem izvršnog akta, produžiti suspenziju za dodatne periode najviše po tri mjeseca, pri čemu ukupni period suspenzije ne smije prelaziti 12 mjesecia sve produžene suspenzije objavljuju se u skladu sa stavom 26 ovog člana.
- (29) Izvršni akt iz stava 28 ovog člana donosi se u skladu sa postupkom iz člana 68 stav 3 ovih Pravila i ESMA, u dovoljnim rokovima prije završetka suspenzije iz stava 23 ovog člana ili produžetka iz stava 28 ovog člana, daje mišljenje Komisiji o tome da li razlozi za suspenziju i dalje postoje.
- (30) Kada Evropska Komisija donese izvršni akt u skladu sa stavom 1 ovog člana, redovno, najmanje na svake četiri godine, preispituje tu odluku kako bi ocijenila da li su uslovi iz stava 1 ovog člana i dalje ispunjeni.
- (31) Ako Evropska Komisija smatra da obavezni buy-ini više nisu opravdani ili ne rješavaju neuspjela poravnanja u Uniji i više nisu neophodni, primjereni ili proporcionalni, bez odlaganja donosi izvršne akte koji mijenjaju ili ukidaju izvršni akt iz stava 1 ovog člana.
- (32) Izvršni akt iz stava 31 ovog člana donosi se u skladu sa postupkom ispitivanja iz ovih Pravila.
- (33) Ako ESMA smatra da obavezni buy-ini više nisu opravdani ili ne rješavaju neuspjela poravnanja u Uniji i više nisu neophodni, primjereni ili proporcionalni, može preporučiti Komisiji da izmijeni ili ukine izvršni akt iz stava 13, pri čemu se st. 1 do 4 primjenjuje mutatis mutandis.

Sprovođenje

Član 9

- (1) Nadležni organ CSD-a koji upravlja sistemom poravnanja hartija od vrijednosti, relevantni organ odgovoran za nadzor nad tim sistemom, kao i nadležni organi za nadzor mjesta trgovanja, investicionih društava i CCP-a, nadležni su za osiguranje primjene članova 6 i 7 ovih Pravila od strane institucija pod njihovim nadzorom, kao i za praćenje izrečenih kazni.
- (2) Po potrebi, nadležni organi dužni su usko saradivati.
- (3) Države članice obavještavaju ESMA-u o nadležnim organima koji su dio nadzorne strukture na nacionalnom nivou.
- (4) Radi osiguranja dosljednih, efikasnih i djelotvornih nadzornih praksi u Uniji u vezi sa članovima 6 i 7 ovih Pravila, ESMA može, u bliskoj saradnji sa članovima ESCB-a, izdavati smjernice u skladu sa članom 16 Regulatora (EU) br. 1095/2010.
- (5) Povreda pravila ne utiče na valjanost privatnog ugovora o finansijskim instrumentima niti na mogućnost strana da ostvaruju odredbe privatnog ugovora o finansijskim instrumentima.

Interno poravnanje

Član 10

- (1) Interni poravnavači su dužni da nadležnim organima svoje države osnivanja kvartalno dostavljaju izvještaj o zbirmom obimu i vrijednosti svih transakcija hartija od vrijednosti koje poravnavaju van sistema poravnanja hartija od vrijednosti.

- (2) Nadležni organi bez odlaganja proslijeđuju informacije dobijene u skladu sa prvim podstavom ESMA-i i obavještavaju ESMA-u o bilo kojem potencijalnom riziku proizašlom iz te aktivnosti poravnanja.

III. CENTRALNI DEPOZITAR HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Odobrenje i nadzor CSD-ova. Organi odgovorni za odobrenje i nadzor CSD-ova

Član 11

Ne dovodeći u pitanje nadzor članova Evropski sistem centralnih banaka iz člana 12 stav 1 ovih Pravila, CSD se odobrava i nadzire od strane nadležnog organa svoje države članice domaćina (home Member State).

Imenovanje nadležnog organa

Član 12

- (1) Svaka država članica imenuje nadležni organ odgovoran za izvršavanje dužnosti iz ovih Pravila u vezi sa odobravanjem i nadzorom CSD-ova koji su osnovani na njenoj teritoriji i o tome obavještava ESMA-u.
- (2) Ako država članica imenuje više nadležnih organa, ona određuje njihove međusobne uloge i imenuje jedan organ koji je odgovoran za saradnju sa nadležnim organima drugih država članica, relevantnim organima, ESMA-om i Evropski organ za bankarstvo, kada se oni posebno spominju u ovoj Uredbi.
- (3) ESMA objavljuje na svojoj internet stranici listu nadležnih organa imenovanih u skladu sa stavom 1 ovog člana.
- (4) Nadležni organi posjeduju nadzorne i istražne ovlasti potrebne za obavljanje svojih funkcija.

Relevantni organi

Član 13

- (1) Sljedeći organi učestvuju u odobravanju i nadzoru CSD-ova kada su posebno spomenuti u ovoj Uredbi:
- (2) organ odgovoran za nadzor sistema poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja CSD u državi članici čije pravo se primjenjuje na taj sistem poravnanja hartija od vrijednosti;
- (3) centralne banke u Uniji koje izdaju najrelevantnije valute u kojima se poravnanje odvija ili će se odvijati;
- (4) gdje je relevantno, centralna banka u Uniji u čijim se knjigama vrše ili će se vršiti gotovinska plaćanja sistema poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja CSD.
- (5) ESMA objavljuje na svojoj internet stranici listu relevantnih organa navedenih u stavu 1.

Razmjena informacija

Član 14

- (1) Nadležni organi, relevantni organi i ESMA, na zahtjev i bez nepotrebnog odlaganja, obezbjeđuju jedni drugima informacije potrebne za izvršavanje svojih dužnosti u okviru ovih Pravila.
- (2) Nadležni organi, relevantni organi, ESMA i drugi organi ili fizička i pravna lica koja primaju povjerljive informacije u izvršavanju svojih dužnosti prema ovim Pravilima, koriste te informacije isključivo u okviru svojih dužnosti.

Saradnja između organa

Član 15

- (1) Nadležni organi, relevantni organi i ESMA usko saraduju, uključujući razmjenu svih relevantnih informacija za primjenu ovih Pravila. Kada je to primjereno i relevantno, takva saradnja uključuje i druge javne organe i organa, posebno one osnovane ili imenovane u skladu sa Direktiva 2003/87/EC.
- (2) Radi osiguranja dosljednih, efikasnih i djelotvornih nadzornih praksi u Uniji, uključujući saradnju između nadležnih i relevantnih organa pri različitim procjenama neophodnim za primjenu ovih Pravila, ESMA može, u bliskoj saradnji sa članovima ESCB-a, izdavati smjernice upućene nadležnim organima u skladu sa članom 16 Regulativa (EU) br. 1095/2010.
- (3) Nadležni organi, pri izvršavanju svojih općih dužnosti, dužno uzimaju u obzir potencijalni uticaj svojih odluka na stabilnost finansijskog sistema u svim drugim pogođenim državama članicama, posebno u vanrednim situacijama navedenim u članu 15 ovih Pravila, na osnovu dostupnih informacija.

Vanredne situacije

Član 16

Ne dovodeći u pitanje postupak obavještanja predviđen članom 6 stav 3 Direktiva 98/26/EC, nadležni organi i relevantni organi odmah obavještavaju ESMA-u, Evropski odbor za sistemski rizik, osnovan prema Regulativa (EU) br. 1092/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta, kao i jedni druge, o svakoj vanrednoj situaciji koja se odnosi na CSD, uključujući svaka dešavanja na finansijskim tržištima, koja mogu nepovoljno uticati na likvidnost tržišta, stabilnost valute u kojoj se poravnanje vrši, integritet monetarne politike ili stabilnost finansijskog sistema u bilo kojoj državi članici u kojoj je CSD ili neki od njegovih učesnika osnovan.

Uslovi i postupci za odobrenje CSD-ova

Član 17

- (1) Svako pravno lice koje spada u definiciju CSD-a mora dobiti odobrenje od nadležnog organa države članice u kojoj je osnovana prije početka svoje djelatnosti.
- (2) Odobrenje mora precizirati osnovne usluge navedene u Sekciji A Priloga, kao i dopunske usluge nenamijenjene bankarskoj djelatnosti, dopuštene prema Sekciji B Priloga, koje je CSD ovlašten pružati.
- (3) CSD je u svakom trenutku dužan da se pridržava uslova neophodnih za odobrenje.
- (4) CSD, kao i njegovi nezavisni revizori, dužni su bez nepotrebnog odlaganja obavijestiti nadležni organ o svakoj suštinskoj promjeni koja utiče na usklađenost sa uslovima za odobrenje.

Postupak za izdavanje odobrenja

Član 18

- (1) Podnosilac zahtjeva za odobrenje CSD-a podnosi zahtjev za odobrenje svom nadležnom organu.
- (2) Zahtjev za odobrenje prilaže se sa svim informacijama potrebnim da nadležni organ bude uvjeren da je podnosilac zahtjeva, u trenutku izdavanja odobrenja, uspostavio sve potrebne aranžmane kako bi ispunio svoje obaveze propisane ovim Pravilima.
- (3) Zahtjev za odobrenje uključuje operativni program koji opisuje vrste poslovanja koje se planiraju i strukturalnu organizaciju CSD-a.

- (4) Ako podnositelj zahtjeva za CSD ne ispunjava sve zahtjeve ovih Pravila, ali se može razumno pretpostaviti da će ih ispuniti kada započne svoje aktivnosti, nadležni organ može izdati odobrenje uz uslov da podnositelj zahtjeva ima sve potrebne aranžmane za usklađenost sa zahtjevima ovih Pravila kada započne svoje aktivnosti.
- (5) U roku od 30 radnih dana od prijema zahtjeva, nadležni organ procjenjuje da li je zahtjev potpun.
- (6) Ako zahtjev nije potpun, nadležni organ postavlja rok do kojeg podnositelj zahtjeva mora dostaviti dodatne informacije.
- (7) Nadležni organ obavještava podnosioca zahtjeva kada se zahtjev smatra potpunim.
- (8) Od trenutka kada se zahtjev smatra potpunim, nadležni organ prosljeđuje sve informacije iz zahtjeva relevantnim organima i konsultuje ih u vezi sa karakteristikama sistema poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja podnositelj zahtjeva.
- (9) Svaki relevantni organ može izdati obrazloženo mišljenje u okviru svojih nadležnosti nadležnom organu u roku od tri mjeseca od prijema informacija od relevantnog organa.
- (10) Ako relevantni organ ne dostavi mišljenje u tom roku, smatra se da je izdao pozitivno mišljenje.
- (11) Ako bar jedan od relevantnih organa izda negativno obrazloženo mišljenje, a nadležni organ ipak namjerava izdati odobrenje, taj nadležni organ u roku od mjesec dana od prijema negativnog mišljenja obavještava relevantne organe o razlozima zbog kojih namjerava izdati odobrenje uprkos negativnom mišljenju.
- (12) Bilo koji od relevantnih organa koji su izdala negativno mišljenje iz prethodnog podstavka može uputiti predmet ESMA-i za pomoć u skladu sa čl. 31 stav 2 tačka (c) Regulativa (EU) br. 1095/2010.
- (13) Ako pitanje nije riješeno u roku od mjesec dana od upućivanja ESMA-i, nadležni organ koji namjerava izdati odobrenje donosi konačnu odluku i dostavlja relevantnim organima detaljno obrazloženje svoje odluke u pisanom obliku.
- (14) Ako nadležni organ namjerava odbiti odobrenje, predmet se ne upućuje ESMA-i.
- (15) Negativno mišljenje iz prethodnog podstavka mora u pisanom obliku sadržati sveobuhvatno i detaljno obrazloženje zašto zahtjevi propisani ovim Pravilima ili drugi zahtjevi prava Unije nisu ispunjeni.
- (16) Ako podnositelj zahtjeva za CSD namjerava pružati usluge navedene u članu 4 stav 1 tačka 2 Direktiva 2014/65/EU pored pružanja dopunskih usluga nenamijenjenih bankarskoj djelatnosti, eksplicitno navedenih u Sekciji B Priloga, nadležni organ prosljeđuje sve informacije iz zahtjeva organu navedenom u članu 67 Direktive 2014/65/EU i konsultuje taj organ o sposobnosti podnosioca zahtjeva da se uskladi sa zahtjevima Direktive 2014/65/EU i Regulativa (EU) br. 600/2014.
- (17) Prije izdavanja odobrenja podnosiocu zahtjeva, nadležni organ konsultuje nadležne organe drugih država članica u sljedećim slučajevima:
 - 1) CSD je filijala CSD-a ovlaštenog u drugoj državi članici;
 - 2) CSD je filijala matičnog preduzeća CSD-a ovlaštenog u drugoj državi članici;
 - 3) CSD je pod kontrolom istih fizičkih ili pravnih lica koja kontrolišu drugi CSD ovlašten u drugoj državi članici.
- (18) Konsultacije iz stava 6 obuhvataju:
 - 1) podobnost akcionara i lica navedenih u članu 27 stav 6 ovih Pravila, te ugled i iskustvo lica koja efektivno upravljaju poslovanjem CSD-a navedenih u članu 27 st. 1 i 4 ovih Pravila, kada su ti akcionari i lica zajednički za CSD i CSD ovlašten u drugoj državi članici;
 - 2) da li odnosi navedeni ovom članu između CSD-a ovlaštenog u drugoj državi članici i podnosioca zahtjeva ne utiču na sposobnost posljednjeg da ispuni zahtjeve ovih Pravila.
- (19) Pored konsultacija sa nadležnim organima iz ovog člana, nadležni organ može, prije izdavanja odobrenja podnosiocu zahtjeva, konsultovati i druge organe koji nadziru entitet koji ima kvalifikovano učešće u podnosiocu zahtjeva u pitanjima iz ovog člana.
- (20) U roku od šest mjeseci od podnošenja potpunog zahtjeva, nadležni organ obavještava podnosioca zahtjeva pismenim putem sa potpuno obrazloženom odlukom da li je odobrenje izdato ili odbijeno.
- (21) Nadležni organ, bez nepotrebnog odlaganja, obavještava organe konsultovane prema st. 4 do 19 ovog člana o rezultatima procesa odobrenja, uključujući sve korektivne mjere.

Posljedice odobrenja

Član 19

- (1) Aktivnosti ovlaštenog CSD-a ograničene su na pružanje usluga obuhvaćenih njegovim odobrenjem ili obavještenjem u skladu sa članom 19 stav 8 ovih Pravila.
- (2) Sistemi poravnanja hartija od vrijednosti mogu se upravljati samo od strane ovlaštenih CSD-a, uključujući centralne banke koje djeluju kao CSD.
- (3) Ovlašćeni CSD može imati učešće samo u pravnom licu čije su aktivnosti ograničene na pružanje usluga navedenih u Sekcijama A i B Priloga, osim ako nadležni organ odobri takvo učešće na osnovu procjene da ono ne povećava značajno profil rizika CSD-a.

Proširenje i outsourcing aktivnosti i usluga

Član 20

- (1) Ovlašćeni CSD podnosi zahtjev za odobrenje nadležnom organu svoje matične države članice kada želi:
 - 1) prenijeti pružanje osnovne usluge trećoj strani u skladu sa čl. 30 ovih Pravila, ili
 - 2) proširiti svoje aktivnosti na jednu ili više od sljedećih stavki:
 - a) dodatne osnovne usluge navedene u Sekciji A Priloga, koje nisu obuhvaćene početnim odobrenjem;
 - b) pomoćne usluge dopuštene, ali ne izričito navedene u Sekciji B Priloga, koje nisu obuhvaćene početnim odobrenjem;
 - c) upravljanje drugim sistemom poravnanja hartija od vrijednosti;
 - d) poravnanje cijelog ili dijela gotovinskog dijela svog sistema poravnanja hartija od vrijednosti u knjigama drugog agenta poravnanja;
 - e) uspostavljanje interoperabilne veze, uključujući veze sa CSD-ovima trećih zemalja.
- (2) Odobrenje za outsourcing osnovne usluge trećoj strani u skladu sa stavom 1 ovog člana, ili za proširenje aktivnosti u skladu sa stavom 1, tač. 1, 2, 3 i 4 ovog člana sprovodi se u skladu sa postupkom iz čl. 18 ovih Pravila.
- (3) Odobrenje u skladu sa stavom 1, tačka 2 ovog člana sprovodi se u skladu sa čl. 18 ovih Pravila.
- (4) Odobrenje u skladu sa stavom 1, tačka 5 ovog člana, sprovodi se u skladu sa čl. 18 st. 1, 2 i 3 ovih Pravila.
- (5) Nadležni organ obavještava podnosioca zahtjeva da li je odobrenje odobreno ili odbijeno u roku od tri mjeseca od podnošenja kompletnog zahtjeva.
- (6) CSD-ovi sa sjedištem u Uniji koji namjeravaju uspostaviti interoperabilnu vezu podnose zahtjev za odobrenje u skladu sa stavom 1, tačka 5 ovog člana, nadležnom organu.
- (7) Ti organi međusobno se konsultuju u vezi odobrenja CSD veze.
- (8) U slučaju različitih odluka i ako se oba nadležna organa slažu, pitanje se može uputiti ESMA-i, koja može djelovati u skladu sa ovlaštenjima iz čl. 19 Uredbe (EU) br. 1095/2010.

- (9) Organi iz ovog člana odbijaju odobriti vezu samo kada bi takva CSD veza ugrozila nesmetano i uredno funkcionisanje finansijskih tržišta ili prouzrokovala sistemski rizik.
- (10) Interoperabilne veze CSD-ova koji outsourcinguju neke od svojih usluga vezanih za te interoperabilne veze javnoj instituciji u skladu sa čl. 31 stav 5 ovih Pravila, kao i CSD veze koje nisu obuhvaćene stavom 1, tačka 5 pvpog člana, ne podležu odobrenju prema toj tački, već se o njima obavještavaju nadležni i relevantni organi CSD-a prije implementacije, dostavljanjem svih relevantnih informacija koje omogućavaju ocjenu usklađenosti sa zahtjevima iz čl. 48 ovih Pravila.
- (11) CSD sa sjedištem i odobren u Uniji može održavati ili uspostaviti vezu sa CSD-om treće zemlje u skladu sa uslovima i procedurama iz ovog člana. Kada se uspostavljaju veze sa CSD-om treće zemlje, informacije koje dostavi tražeći CSD moraju omogućiti nadležnom organu da ocijeni da li takve veze ispunjavaju zahtjeve iz čl. 48 ovih Pravila ili ekvivalentne zahtjeve.
- (12) Nadležni organ tražećeg CSD-a zahtijeva od CSD-a da prekine CSD vezu koja je bila obaviještena, kada ta veza ne ispunjava zahtjeve iz čl. 48 ovih Pravila i time bi ugrozila nesmetano i uredno funkcionisanje finansijskih tržišta ili izazvala sistemski rizik. Kada nadležni organ zahtijeva prekid CSD veze, slijedi proceduru iz čl. 20 st. 2 i 3 ovih Pravila.
- (13) Dodatne pomoćne usluge izričito navedene u Sekciji B Priloga ne podležu odobrenju, ali se o njima mora obavijestiti nadležni organ prije nego što se počnu pružati.

Povlačenje odobrenja

Član 21

- (1) Bez prejudiciranja bilo kakvih korektivnih radnji ili mjera iz Naslova V, nadležni organ matične države članice povlači odobrenje u bilo kojoj od sljedećih situacija, kada CSD:
 - 1) nije koristio odobrenje tokom 12 mjeseci, izričito odustane od odobrenja ili nije pružao usluge niti obavljao aktivnosti tokom prethodnih šest mjeseci;
 - 2) je odobrenje dobio davanjem lažnih izjava ili na bilo koji drugi nezakonit način;
 - 3) više ne ispunjava uslove pod kojima je odobrenje dodijeljeno i nije poduzeo korektivne mjere koje je zahtijevao nadležni organ u zadatom roku;
 - 4) je ozbiljno ili sistematski prekršio zahtjeve utvrđene ovim Pravilima ili, gdje je primjenjivo, Direktivom 2014/65/EU ili Uredbom (EU) br. 600/2014.
- (2) Od trenutka kada nadležni organ postane svjestan jedne od situacija iz stava 1, on odmah konsultuje relevantne organe i, gdje je primjenjivo, organ iz čl. 67 Direktive 2014/65/EU o potrebi povlačenja odobrenja.
- (3) ESMA i bilo koji relevantni organ, i gdje je primjenjivo organ iz čl. 67 Direktive 2014/65/EU, mogu u bilo kojem trenutku zahtijevati od nadležnog organa matične države članice da ispita da li CSD i dalje ispunjava uslove pod kojima je odobrenje dodijeljeno.
- (4) Nadležni organ može ograničiti povlačenje odobrenja na određenu uslugu, aktivnost ili finansijski instrument.
- (5) CSD mora uspostaviti, implementirati i održavati adekvatne procedure koje osiguravaju blagovremeno i uredno poravnanje i prijenos imovine klijenata i učesnika drugom CSD-u u slučaju povlačenja odobrenja iz stava 1 ovog člana.
- (6) Takve procedure moraju uključivati prijenos računa za izdavanje ili sličnih evidencija koje dokazuju izdavanje hartija od vrijednosti, kao i evidencije povezane sa pružanjem osnovnih usluga navedenih u Sekciji A, tačke 1 i 2, Priloga.

Registar CSD-ova

Član 22

- (1) Odluke koje donesu nadležni organi prema čl. 16, 19 i 20 ovih Pravila odmah se dostavljaju ESMA-i.
- (2) Centralne banke bez odlaganja obavještavaju ESMA-u o svakom sistemu poravnanja hartija od vrijednosti koji one same upravljaju.
- (3) Ime svakog CSD-a koji posluje u skladu sa ovim Pravilima i kojem je dodijeljeno odobrenje ili priznanje u skladu sa čl. 16, 19 ili 25 ovih Pravila upisuje se u registar koji precizira usluge i, gdje je primjenjivo, klase finansijskih instrumenata za koje je CSD dobio odobrenje.
- (4) Registar uključuje i filijale CSD-a u drugim državama članicama, veze između CSD-ova i informacije zahtijevane članom 31 ovih Pravila, gdje su države članice iskoristile mogućnost predviđenu tim članom.
- (5) ESMA objavljuje registar na svojoj namjenskoj internet stranici i održava ga ažurnim.

Pregled i evaluacija

Član 23

- (1) Nadležni organ pregledava aranžmane, strategije, procese i mehanizme koje je CSD implementirao, uključujući planove navedene u članu 23 ovih Pravila s aspekta usklađenosti s ovim Pravilima i procjenjuje rizike kojima je CSD izložen ili koje sam stvara, a koji mogu uticati na nesmetano funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti ili stabilnost finansijskih tržišta.
- (2) Nadležni organ utvrđuje učestalost i dubinu pregleda i evaluacije uzimajući u obzir veličinu, sistemsku važnost, profil rizika, prirodu, obim i složenost aktivnosti relevantnog CSD-a.
- (3) Pregled i evaluacija se provode najmanje svakih tri godine.
- (4) Nadležni organ sprovodi inspekcije CSD-a na licu mjesta.
- (5) Prilikom izvršavanja pregleda i evaluacije iz stava 1, nadležni organ u ranoj fazi dostavlja potrebne informacije relevantnim organima i, gdje je primjenjivo, organu iz člana 67 Direktive 2014/65/EU i konsultuje ih o tome da li CSD ispunjava zahtjeve ovih Pravila ili druge zahtjeve prava Unije u pogledu funkcionisanja sistema poravnanja hartija od vrijednosti koje CSD upravlja.
- (6) Konsultovani organi mogu izdati obrazloženo mišljenje unutar svojih kompetencija u roku od tri mjeseca od prijema informacija od nadležnog organa.
- (7) Ako konsultovani organ ne dostavi mišljenje u tom roku, smatra se da je izdao pozitivno mišljenje.
- (8) Ako konsultovani organ izda negativno obrazloženo mišljenje, a nadležni organ se ne slaže s njim, nadležni organ je u roku od jednog mjeseca od prijema negativnog mišljenja dužan dostaviti konsultovanom organu obrazloženje koje adresira negativno mišljenje.
- (9) Bilo koji od konsultovanih organa koji je izdao negativno mišljenje može uputiti pitanje ESMA-i za pomoć prema članu 31 Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (10) Ako pitanje nije riješeno u roku od jednog mjeseca od uputstva ESMA-i, nadležni organ donosi konačnu odluku o pregledu i evaluaciji i dostavlja detaljno pismeno obrazloženje relevantnim organima.
Negativna mišljenja iz prethodnog stava moraju pismeno navesti pune i detaljne razloge zbog kojih zahtjevi utvrđeni ovim Pravilima ili drugim pravnim aktima Unije nisu ispunjeni.
- (11) Nadležni organ obavještava relevantne organe, ESMA-u i, gdje je primjenjivo, kolegijum iz člana 27 ovih Pravila i organ iz člana 67 Direktive 2014/65/EU o rezultatima, uključujući sve korektivne mjere ili kazne, pregleda i evaluacije iz stava 1 ovog člana.
- (12) Prilikom pregleda i evaluacije iz stava 1 ovog člana, nadležni organi koji nadziru CSD-ove koji održavaju odnose iz tačaka 1, 2 i 3 stav 6 član 17 ovih Pravila međusobno razmjenjuju sve relevantne informacije koje mogu olakšati izvršavanje njihovih zadataka.
- (13) Nadležni organ zahtijeva od CSD-a koji ne ispunjava zahtjeve ovih Pravila da u ranoj fazi preduzme potrebne radnje ili korake kako bi ispravio situaciju.
- (14) ESMA, u bliskoj saradnji sa članovima ESCB-a, razvija nacрте regulatornih tehničkih standarda kako bi precizirala:

- 1) informacije koje CSD dostavlja nadležnom organu radi pregleda i evaluacije iz stava 1 ovog člana;
 - 2) informacije koje nadležni organ dostavlja u skladu sa stavom 7 ovog člana;
 - 3) informacije koje nadležni organi iz stava 8 ovog člana međusobno dostavljaju.
- (15) ESMA dostavlja nacрте regulatornih tehničkih standarda Komisiji do 17. januara 2025. Evropska Komisija je ovlaštena da usvoji ove regulatorne tehničke standarde u skladu sa člancima 10 do 14 Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (16) ESMA, u bliskoj saradnji sa članovima ESCB-a, razvija nacрте implementacijskih tehničkih standarda za utvrđivanje standardnih obrazaca, šablona i procedura za pružanje informacija iz stava 10 ovog člana. ESMA dostavlja te nacрте Komisiji do 17. januara 2025.
- (17) Evropska Komisija je ovlaštena da usvoji ove implementacijske tehničke standarde u skladu sa članom 15 Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Planovi za oporavak i uredno gašenje

Član 24

- (1) CSD treba da identifikuje scenarije koji bi mogli potencijalno spriječiti njegovo pružanje kritičnih operacija i usluga kao stalnog poslovnog subjekta i da procijeni efikasnost punog spektra opcija za oporavak ili uredno gašenje.
- (2) Ti scenariji moraju uzeti u obzir različite nezavisne i povezane rizike kojima je CSD izložen.
- (3) Na osnovu te analize, CSD priprema i dostavlja nadležnom organu odgovarajuće planove za oporavak ili uredno gašenje.
- (4) Planovi iz stava 1 moraju uzeti u obzir veličinu, sistemsku važnost, prirodu, obim i složenost aktivnosti relevantnog CSD-a i sadržavati najmanje sljedeće:
 - 1) sažetak ključnih strategija oporavka ili urednog gašenja;
 - 2) identifikaciju kritičnih operacija i usluga CSD-a;
 - 3) odgovarajuće procedure za prikupljanje dodatnog kapitala u slučaju da kapital CSD-a približi se ili padne ispod zahtjeva iz člana 47(1);
 - 4) odgovarajuće procedure za uredno gašenje ili restrukturiranje operacija i usluga CSD-a ukoliko CSD nije u mogućnosti pribaviti novi kapital;
 - 5) odgovarajuće procedure za pravovremeno i uredno poravnanje i prijenos imovine klijenata i učesnika na drugi CSD u slučaju da postane trajno nemoguće da CSD obnovi svoje kritične operacije i usluge;
 - 6) opis mjera potrebnih za implementaciju ključnih strategija.
- (5) CSD mora imati kapacitet da identifikuje i na pravovremen način pruži povezanim subjektima informacije potrebne za implementaciju planova tokom stresnih scenarija.
- (6) Planove odobrava uravlažki organ ili odgovarajući odbor unutar uravlažkog organa.
- (7) CSD redovno, najmanje svake dvije godine, pregledava i ažurira planove.
- (8) Svaka izmjena planova mora biti dostavljena nadležnom organu.
- (9) Ako nadležni organ smatra da planovi CSD-a nisu dovoljni, može zahtijevati od CSD-a da preduzme dodatne mjere ili razvije alternativne mjere.
- (10) Ako je CSD obuhvaćen Direktivom 2014/59/EU i postoji plan oporavka iz te Direktive, CSD taj plan dostavlja nadležnom organu.
- (11) Ako je za CSD uspostavljen i održavan plan restrukturiranja (resolution plan) prema Direktivi 2014/59/EU ili sličan plan prema nacionalnom pravu sa ciljem osiguranja kontinuiteta osnovnih usluga CSD-a, nadležni organ za restrukturiranje ili, ako takvog organa nema, nadležni organ, informiše ESMA-u o postojanju takvog plana.
- (12) Ako plan oporavka i plan restrukturiranja prema Direktivi 2014/59/EU, ili bilo koji sličan nacionalni plan, sadrže sve elemente navedene u stavu 2, CSD nije obavezan pripremati planove prema stavu 1 ovog člana.

Sloboda pružanja usluga u drugoj državi članici

Član 25

- (1) Ovlašćeni CSD može pružati usluge navedene u Prilogu na teritoriji Unije, uključujući putem otvaranja filijale, pod uslovom da te usluge spadaju u okvir njegove autorizacije.
- (2) Ovlašćeni CSD, ili CSD koji je podnio zahtjev za autorizaciju prema članu 17 ovih Pravila, a namjerava pružati osnovne usluge iz Sekcije A, tačke 1 i 2 Priloga u vezi sa finansijskim instrumentima koji su osnovani prema zakonodavstvu druge države članice, navedenoj u članu 49 ovih Pravila, ili otvoriti filijalu u drugoj državi članici, podložan je postupku iz st. 3 do 9 ovog člana. CSD može pružati te usluge tek nakon što dobije autorizaciju prema članu 17 ovih Pravila i ne ranije od datuma primjene iz stava 8 ovog člana.
- (3) Svaki CSD koji namjerava prvi put pružati usluge iz stava 2 ovog člana u vezi sa finansijskim instrumentima osnovanim prema zakonodavstvu druge države članice, ili promijeniti obim tih usluga, mora dostaviti nadležnom organu svoje matične države sljedeće informacije:
 - 1) državu domaćina;
 - 2) program rada koji posebno navodi koje usluge CSD namjerava pružiti, uključujući vrstu finansijskih instrumenata osnovanih prema zakonodavstvu države domaćina za koje će CSD pružati te usluge;
 - 3) valutu ili valute koje će CSD obrađivati;
 - 4) procjenu mjera koje CSD namjerava preduzeti kako bi omogućio svojim korisnicima da poštuju zakonodavstvo države domaćina u skladu sa članom 49 ovih Pravila u vezi sa akcijama.
- (4) CSD koji namjerava prvi put otvoriti filijalu u drugoj državi članici, ili promijeniti obim osnovnih usluga iz Sekcije A, tačke 1 ili 2 Priloga, putem filijale, mora dostaviti nadležnom organu matične države sljedeće informacije:
 - 1) informacije iz stava 3, tačke 1, 2 i 3 ovog člana;
 - 2) organizacionu strukturu filijale i imena osoba odgovornih za upravljanje filijalom;
 - 3) procjenu mjera koje CSD namjerava preduzeti kako bi omogućio svojim korisnicima da poštuju zakonodavstvo države domaćina u vezi sa akcijama.
- (5) Nadležni organ matične države bez odlaganja dostavlja procjenu iz stava 3 tačka 4 ovog člana ili stava 4 tačka 3 ovog člana nadležnom organu države domaćina, koji može dati neobavezujuće mišljenje o toj procjeni organu matične države u roku od jednog mjeseca od prijema.
- (6) U roku od dva mjeseca od prijema kompletnih informacija iz stava 3 tačke 1, 2 i 3 ovog člana ili stava 4 tačke 1 i 2 ovog člana, nadležni organ matične države mora dostaviti te informacije nadležnom organu države domaćina, osim ako ima razloga sumnjati u adekvatnost administrativne strukture ili finansijskog stanja CSD-a koji namjerava pružati usluge u državi domaćina, ili u adekvatnost mjera koje CSD namjerava preduzeti prema stavu 3 tačka 4 ovog člana ili stavu 4 tačka 3 ovog člana.
- (7) Ako CSD već pruža usluge drugim državama domaćina, uključujući putem filijale, nadležni organ matične države obavještava i kolegijum iz člana 27 ovih Pravila.
- (8) Nadležni organ države domaćina bez odlaganja obavještava relevantne organe svoje države o primljenoj komunikaciji. Nadležni organ matične države odmah obavještava CSD o datumu slanja komunikacije.

- (9) Ako nadležni organ matične države odluči, prema stavu 6 ovog člana, da ne dostavi informacije iz stava 3 ili 4 ovog člana nadležnom organu države domaćina, mora u roku od dva mjeseca od prijema tih informacija dostaviti razloge za odbijanje CSD-u i informisati nadležni organ države domaćina i kolegijum iz člana 27 ovih Pravila o svojoj odluci.
- (10) CSD može početi pružati usluge ili otvoriti filijalu iz stava 2 ovog člana najranije 15 kalendarskih dana nakon datuma slanja komunikacije iz stava 6 ovog člana, od nadležnog organa matične države nadležnom organu države domaćina.
- (11) U slučaju promjene informacija navedenih u dokumentima dostavljenim prema stavu 3 ili 4 ovog člana, CSD mora pismenim putem obavijestiti nadležni organ matične države najmanje mjesec dana prije implementacije promjene.
- (12) Nadležni organ matične države također bez odlaganja obavještava nadležni organ države domaćina i kolegijum iz člana 27 ovih Pravila o toj promjeni.
- (13) ESMA može izdati smjernice u skladu sa članom 16 Uredbe (EU) br. 1095/2010 kako bi precizirala obim procjene koju CSD mora dostaviti prema stavu 3 tačka 4 ovog člana i stavu 4 tačka 3 ovog člana.

Saradnja između nadležnih organa matične i države domaćina

Član 26

- (1) Kada ovlašćeni CSD iz jedne države članice otvori filijalu u drugoj državi članici, nadležni organ matične države i nadležni organ države domaćina sarađuju blisko u izvršavanju svojih dužnosti predviđenih ovim Pravilima, posebno prilikom obavljanja inspekcija na licu mjesta u toj filijali.
- (2) Nadležni organ matične ili države domaćina može, u okviru svojih odgovornosti, obavljati inspekcije u toj filijali nakon što obavijesti nadležni organ druge države.
- (3) Nadležni organ matične države može pozvati zaposlene nadležnih organa države domaćina i ESMA-e da učestvuju u inspekcijama na licu mjesta.
- (4) Nadležni organ matične države dostavlja ESMA-i i kolegijumu iz člana 27 ovih Pravila nalaze inspekcija i informacije o eventualnim korektivnim mjerama ili kaznama koje je taj organ donio.
- (5) Nadležni organ matične države ili države domaćina može zahtijevati da CSD-ovi koji pružaju usluge prema članu 25 ovih Pravila periodično izvještavaju o svojim aktivnostima u toj državi domaćina, uključujući za potrebe statistike.
- (6) Nadležni organ države domaćina mora, na zahtjev nadležnog organa matične države, dostaviti periodične izvještaje organu matične države.
- (7) Nadležni organ matične države CSD-a, na zahtjev nadležnog organa države domaćina i bez odlaganja, dostavlja identitet izdavaoca iz države domaćina i učesnika koji drže finansijske instrumente osnovane prema zakonodavstvu države domaćina u sistemima za poravnanje hartija od vrijednosti koje CSD vodi, pružajući osnovne usluge iz Sekcije A, tačke 1 i 2 Priloga u vezi sa finansijskim instrumentima osnovanim prema zakonodavstvu države domaćina, kao i sve druge relevantne informacije o aktivnostima CSD-a koji pruža osnovne usluge u državi domaćina putem filijale.
- (8) Ako nadležni organ države domaćina ima jasne i dokazive razloge da vjeruje da CSD koji pruža usluge na njegovoj teritoriji prema članu 25 ovih Pravila krši obaveze iz ovih Pravila, on o tome obavještava nadležni organ matične države, ESMA-u i kolegijum iz člana 27 ovih Pravila.
- (9) Ako, uprkos mjerama matičnog organa, CSD nastavi sa kršenjem obaveza, nadležni organ države domaćina preduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurao poštovanje odredbi ovih Pravila na teritoriji države domaćina, nakon obavještanja nadležnog organa matične države i o tim mjerama nadležni organ države domaćina bez odlaganja obavještava ESMA-u i kolegijum iz člana 27 ovih Pravila.
- (10) Nadležni organ države domaćina ili matične države može uputiti pitanje ESMA-i, koja može djelovati u skladu sa ovlaštenjima iz člana 19 Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (11) ESMA organizuje i sprovodi, najmanje svakih tri godine, provjeru nadzora CSD-ova koji koriste slobodu pružanja usluga u drugoj državi članici prema članu 24 ovih Pravila ili učestvuju u interoperabilnom linku.
- (12) U kontekstu provjere, ESMA može, gdje je primjereno, tražiti mišljenja ili savjete od Securities and Markets Stakeholder Group iz člana 37 Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Kolegijum nadzornika

Član 27

- (1) Nadležni organ matične države osniva kolegijum nadzornika radi izvršavanja zadataka iz stava 8 ovog člana u vezi sa CSD-om čije se aktivnosti smatraju od značajne važnosti za funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti i zaštitu investitora u najmanje dvije države domaćina.
- (2) Kolegijum se osniva u roku od mjesec dana od dana kada:
 - 1) nadležni organ matične države utvrdi da aktivnosti CSD-a u najmanje dvije države domaćina imaju značajnu važnost; ili
 - 2) nadležni organ matične države bude obaviješten od jednog od subjekata iz stava 4 ovog člana da aktivnosti CSD-a u najmanje dvije države domaćina imaju značajnu važnost.
- (3) Nadležni organ matične države upravlja i predsjedava kolegijumom.
- (4) Kolegijum se sastoji od:
 - 1) ESMA;
 - 2) nadležnog organa matične države;
 - 3) relevantnih organa iz člana 12 ovih Pravila;
 - 4) nadležnih organa država domaćina u kojima su aktivnosti CSD-a od značajne važnosti;
 - 5) EBA, kada je CSD odobren prema članu 54 stav 3 ovih Pravila.
- (5) Ako aktivnosti CSD-a za koji je kolegijum osnovan nisu od značajne važnosti u državi članici u kojoj je smještena njegova filijala ili matična kompanija, ili ako CSD ima pravo pružanja usluga u drugoj državi članici prema članu 23(2), nadležni organ i relevantni organi te države mogu učestvovati u kolegijumu na svoj zahtjev.
- (6) Predsjednik kolegijuma obavještava ESMA-u o sastavu kolegijuma u roku od mjesec dana od osnivanja i o bilo kojoj promjeni sastava u roku od mjesec dana od te promjene. ESMA i nadležni organ matične države objavljuju listu članova kolegijuma na svojim internet-stranicama i ažuriraju je bez odlaganja.
- (7) Nadležni organ koji nije član kolegijuma može od kolegijuma zatražiti bilo koje informacije relevantne za izvršavanje svojih nadzornih dužnosti.
- (8) Kolegijum, bez prejudiciranja odgovornosti nadležnih organa, osigurava:
 - 1) razmjenu informacija, uključujući zahtjeve za informacijama prema čl. 13, 14 i 15 ovih Pravila, i informacije o procesu pregleda i evaluacije prema članu 22 ovih Pravila;
 - 2) efikasan nadzor izbjegavanjem nepotrebnog dupliranja nadzornih aktivnosti;
 - 3) dogovor o dobrovoljnom povjeravanju zadataka među članovima;
 - 4) razmjenu informacija o ovlašćenom outsourcingu ili proširenju aktivnosti i usluga prema članu 19 ovih Pravila;
 - 5) saradnju nadležnih organa matične i države domaćina prema članu 26 u vezi sa mjerama iz člana 23 stav 3 tačka 4 ovih Pravila i bilo kojim problemima u vezi sa pružanjem usluga u drugim državama članicama;
 - 6) razmjenu informacija o strukturi grupe, višem menadžmentu, organu upravljanja i akcionarima prema članu 27 ovih Pravila;

- 7) razmjenu informacija o procesima ili aranžmanima koji imaju značajan uticaj na upravljanje ili upravljanje rizikom za CSD-ove u grupi.
- (9) Predsjednik saziva sjednicu kolegijuma najmanje jednom godišnje ili na zahtjev člana kolegijuma. Članovi kolegijuma mogu dodavati tačke dnevnog reda. Predsjednik može pozvati dodatne učesnike po ad hoc osnovi. Članovi kolegijuma, osim predsjednika, mogu odlučiti da ne učestvuju na sjednici.
- (10) Na zahtjev bilo kojeg člana, kolegijum donosi neobavezujuća mišljenja u skladu sa stavom 11 ovog člana u vezi sa:
- 1) pitanjima identificiranim tokom procesa pregleda i evaluacije prema članu 22 ili 60 ovih Pravila;
 - 2) pitanjima vezanim za outsourcing ili proširenje aktivnosti i usluga prema članu 19 ovih Pravila;
 - 3) pitanjima mogućeg kršenja ovih Pravila u vezi sa pružanjem usluga u državi domaćinu prema članu 24 ovih Pravila.
- (11) Neobavezujuća mišljenja kolegijum donosi prostom većinom glasova.
- (12) Članovi iz stava 4 tač. 1, 2 i 3 ovog člana imaju pravo glasa, po jedan glas svaki. Ako član ima više uloga (npr. kao nadležni i relevantni organ), ima po jedan glas za svaku ulogu. EBA i ESMA nemaju pravo glasa.
- (13) Funkcionisanje kolegijuma zasniva se na pismenoj saglasnosti svih članova, koja utvrđuje praktične aranžmane, modalitete komunikacije i može definisati zadatke koji se dodjeljuju članovima.

Treće zemlje

Član 28

- (1) CSD-ovi iz trećih zemalja mogu pružati usluge iz Aneksa unutar teritorije Unije, uključujući osnivanje filijale.
- (2) CSD iz treće zemlje koji namjerava pružati osnovne usluge iz tač. 1 i 2 Sekcije A Aneksa u vezi sa finansijskim instrumentima utvrđenim zakonima države članice, ili osnivati filijalu u državi članici, podleže proceduri iz st. 4 do 11 ovog člana.
- (3) CSD koji je uspostavljen i ovlašćen u Uniji može održavati ili uspostaviti vezu sa CSD-om iz treće zemlje u skladu sa članom 48 ovih Pravila.
- (4) Nakon konsultacija sa nadležnim organima iz stava 5 ovog člana, ESMA može priznati treći CSD koji je podnio zahtjev za priznavanje za pružanje usluga iz stava 2 ovog člana, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
- 1) Evropska Komisija je donijela odluku u skladu sa stavom 9 ovog člana;
 - 2) treći CSD je podložan efektivnom ovlašćenju, nadzoru i superviziji ili, ako CSD upravlja centralna banka, nadzoru koji osigurava punu usklađenost sa zahtjevima treće zemlje;
 - 3) uspostavljeni su aranžmani saradnje između ESMA-e i odgovornih organa treće zemlje („odgovorni organi treće zemlje“) u skladu sa stavom 10 ovog člana;
 - 4) gdje je relevantno, treći CSD preduzima mjere da omogući svojim korisnicima poštovanje relevantnog nacionalnog prava države članice u kojoj namjerava pružati CSD usluge, uključujući pravo iz člana 49 ovih Pravila i nadležni organi te države članice su potvrdili adekvatnost tih mjera;
 - 5) treći CSD je uspostavljen ili ovlašćen u trećoj zemlji koja nije identifikovana kao visokorizična u aktima koje je Evropska Komisija donijela prema članu 9 stav 2 Direktive (EU) 2015/849.
- (5) Prilikom procjene ispunjenosti uslova iz stava 4 ovog člana, ESMA konsultuje:
- 1) nadležne organe država članica u kojima treći CSD namjerava pružati usluge, posebno u vezi sa stavom 4 tačka 4 ovog člana;
 - 2) relevantne organe;
 - 3) odgovorne organe treće zemlje za ovlašćenje, nadzor i superviziju CSD-ova.
- (6) Treći CSD iz stava 2 ovog člana podnosi zahtjev za priznavanje ESMA-i.
- (7) Podnosilac dostavlja sve informacije potrebne za priznavanje.
- (8) ESMA, u roku od 30 radnih dana, provjerava kompletnost zahtjeva i, ako nedostaju podaci, postavlja rok za njihovo dostavljanje.
- (9) Nadležni organi država članica u kojima CSD namjerava pružati usluge procjenjuju usklađenost sa zakonom iz stav 4 tačka 4 ovog člana i obavještavaju ESMA-u u roku od tri mjeseca sa detaljno obrazloženom odlukom.
- (10) Odluka o priznavanju zasniva se na kriterijima iz stav 4 ovog člana.
- (11) ESMA obavještava podnosioca u roku od šest mjeseci od kompletiranja zahtjeva ili od odluke Komisije o ekvivalenciji (šta god nastupi kasnije), sa potpuno obrazloženom odlukom.
- (12) Nadležni organi država članica u kojima treći CSD, priznati prema stavu 4 ovog člana, pruža usluge, u saradnji sa ESMA-om, mogu od odgovornih organa treće zemlje zahtijevati:
- 1) periodično izvještavanje o aktivnostima trećeg CSD-a, uključujući statistiku;
 - 2) pravovremenu identifikaciju emitenta i učesnika u sistemima poravnanja hartija od vrijednosti kojima upravlja treći CSD u toj državi domaćinu, i sve druge relevantne informacije.
- (13) ESMA, nakon konsultacija iz stava 5 ovog člana, revidira priznavanje trećeg CSD-a u slučaju proširenja usluga. ESMA povlači priznavanje ako se uslovi iz stava 4 ovog člana više ne ispunjavaju ili u slučajevima iz člana 20 ovih Pravila.
- (14) Evropska Komisija može donijeti izvršne akte kojima utvrđuje da pravni i nadzorni režimi treće zemlje osiguravaju da CSD-ovi te zemlje:
- 1) poštuju pravno obavezujuće zahtjeve ekvivalentne Uredbi;
 - 2) podliježu efektivnom nadzoru i sprovođenju;
 - 3) imaju efikasni pravni okvir za priznavanje CSD-ova prema zakonodavstvu treće zemlje.
- (15) Evropska Komisija može u razmatranju uzeti u obzir međunarodno dogovorene standarde CPSS-IOSCO, u mjeri u kojoj nisu u sukobu sa zahtjevima ovih Pravila.
- (16) ESMA, u skladu sa članom 33 Uredbe (EU) 1095/2010, uspostavlja aranžmane saradnje sa odgovornim organima treće zemlje čiji su pravni i nadzorni okviri priznati kao ekvivalentni.
- (17) Aranžmani uključuju:
- 1) razmjenu informacija između ESMA-e, nadležnih organa država domaćina i odgovornih organa treće zemlje, uključujući pristup informacijama traženim od ESMA-e, posebno iz stava 7 ovog člana;
 - 2) mehanizam brzog obavještavanja ESMA-e kada odgovorni organ treće zemlje utvrdi kršenje uslova odobrenja ili drugog prava;
 - 3) koordinaciju nadzornih aktivnosti, uključujući inspekcije na licu mjesta.
- (18) Prenos podataka mora biti u skladu sa Direktivom 95/46/EC ili Uredbom (EU) 45/2001, zavisno od slučaja.
- (19) Priznati treći CSD može pružati usluge iz Aneksa u Uniji, uključujući osnivanje filijale.
- (20) ESMA, u saradnji sa ESCB, razvija nacрте regulatornih tehničkih standarda za informacije koje podnosilac mora dostaviti u zahtjevu za priznavanje. Nacрте se dostavljaju Komisiji do 18. juna 2015. Evropska Komisija ih usvaja prema čl. 10 do 14 Uredbe (EU) 1095/2010.

Opšte odredbe

Član 29

- (1) CSD mora imati robustne upravljačke aranžmane, koji uključuju:

- 1) jasnu organizacionu strukturu sa dobro definisanim, transparentnim i doslednim linijama odgovornosti;
 - 2) efikasne procese za identifikaciju, upravljanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je ili može biti izložen;
 - 3) odgovarajuće politike nagrađivanja i mehanizme interne kontrole, uključujući pouzdane administrativne i računovodstvene procedure.
- (2) CSD mora usvojiti politike i procedure koje su dovoljno efektivne da osiguraju usklađenost sa ovim Pravilima, uključujući i poštovanje od strane menadžera i zaposlenih.
 - (3) Ako CSD namjerava pružati bankarske pomoćne usluge drugim CSD-ovima prema članu 54 ovih Pravila, mora imati jasna pravila i procedure za sprečavanje sukoba interesa i rizika diskriminatornog tretmana prema tim CSD-ovima i njihovim učesnicima.
 - (4) CSD mora održavati i primjenjivati efektivne pisane organizacione i administrativne aranžmane za identifikaciju i upravljanje potencijalnim sukobima interesa između učesnika ili njihovih klijenata i samog CSD-a, uključujući:
 - 1) menadžere CSD-a;
 - 2) zaposlene CSD-a;
 - 3) članove upravljačkog organa CSD-a;
 - 4) bilo koju osobu sa direktnom ili indirektnom kontrolom nad CSD-om;
 - 5) bilo koju osobu sa bliskim vezama sa osobama iz tač. 1 do 3 ovog stava;
 - 6) bilo koju osobu sa bliskim vezama sa samim CSD-om.
 - (5) CSD mora imati i primjenjivati odgovarajuće procedure za rješavanje sukoba interesa kada se oni pojave.
 - (6) CSD mora učiniti javno dostupnim svoje upravljanje i pravila koja regulišu njegovu aktivnost.
 - (7) CSD mora imati odgovarajuće procedure kojima zaposleni mogu interno prijavljivati potencijalne povrede ovih Pravila putem posebnog kanala.
 - (8) CSD podliježe redovnim i nezavisnim revizijama. Rezultati revizija moraju se dostavljati upravljačkom organu i biti dostupni nadležnom organu, a, gdje je primjenjivo, i korisničkom komitetu uzimajući u obzir potencijalne sukobe interesa između članova komiteta i CSD-a.
 - (9) Ako je CSD dio grupe društava uključujući druge CSD-ove ili kreditne institucije, mora usvojiti detaljne politike i procedure koje preciziraju primjenu zahtjeva ovog člana na grupu i različite entitete unutar nje.
 - (10) ESMA, u saradnji sa članovima ESCB, razvija nacrt regulatornih tehničkih standarda koji specificiraju na nivou CSD-a i grupe:
 - 1) alate za praćenje rizika iz stava 1 ovog člana;
 - 2) odgovornosti ključnog osoblja za rizike iz stava 1 ovog člana;
 - 3) potencijalne sukobe interesa iz stava 3 ovog člana;
 - 4) metode revizije iz stava 6 ovog člana;
 - 5) okolnosti u kojima je prikladno, uzimajući u obzir potencijalne sukobe interesa između članova korisničkog komiteta i CSD-a, dijeliti nalaze revizije sa korisničkim komitetom prema stavu 6 ovog člana.
 - (11) ESMA dostavlja nacрте Komisiji do 18. juna 2015, a Evropska Komisija ih usvaja prema člancima 10–14 Uredbe (EU) 1095/2010.

Viši menadžment, upravljački organ i akcionari

Član 30

- (1) Viši menadžment CSD-a mora imati dovoljnu reputaciju i iskustvo kako bi se osiguralo sigurno i odgovorno upravljanje CSD-om.
- (2) CSD mora imati upravljački organ čiji su najmanje jedna trećina, ali ne manje od dva člana, nezavisni članovi.
- (3) Nezavisni član je osoba koja nema poslovne, porodične ili druge odnose koji bi mogli stvoriti sukob interesa u vezi sa CSD-om, njegovim kontrolnim akcionarima, menadžmentom ili učesnicima, i koja takve odnose nije imala u prethodnih pet godina prije članstva u upravljačkom organu.
- (4) Naknade nezavisnih i drugih neizrvnih članova upravljačkog organa ne smiju biti vezane za poslovni učinak CSD-a.
- (5) Upravljački organ mora biti sastavljen od članova dobre reputacije sa odgovarajućim mješavinama vještina, iskustva i znanja o entitetu i tržištu.
- (6) Neizrvnih članova upravljačkog organa određuju cilj u vezi sa zastupljenošću nedovoljno zastupljenog pola i pripremanju politiku kako povećati broj članova tog pola. Cilj, politika i implementacija moraju biti javno dostupni.
- (7) CSD mora jasno odrediti ulogu i odgovornosti upravljačkog organa u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvom.
- (8) Zapisnici sa sjednica upravljačkog organa moraju biti dostupni nadležnom organu i revizoru na zahtjev.
- (9) Nadležni organ ne smije odobriti CSD dok ne dobije informacije o identitetu akcionara ili članova, direktnih ili indirektnih, fizičkih ili pravnih lica, sa kvalifikovanim učešćem u CSD-u i o veličini tih učešća.
- (10) Nadležni organ će odbiti odobrenje ako nije zadovoljan pogodnošću akcionara ili članova sa kvalifikovanim učešćem, uzimajući u obzir potrebu za sigurnim i odgovornim upravljanjem CSD-om.
- (11) Ako postoje bliske veze između CSD-a i drugih fizičkih ili pravnih lica, odobrenje se daje samo ako te veze ne sprečavaju efektivno obavljanje nadzora od strane nadležnog organa.
- (12) Ako osobe iz stava 6 ovog člana vrše uticaj koji može ugroziti sigurno upravljanje, nadležni organ preduzima odgovarajuće mjere, uključujući i povlačenje odobrenja CSD-a.
- (13) Nadležni organ će odbiti odobrenje ako zakoni, regulative ili administrativni propisi treće zemlje u vezi sa osobama sa kojima CSD ima bliske veze sprečavaju efikasno vršenje nadzora.
- (14) CSD mora bez odlaganja:
 - 1) dostaviti nadležnom organu informacije o vlasništvu, posebno identitet i obim učešća osoba sa kvalifikovanim učešćem;
 - 2) učiniti javnim:
 - a) informacije dostavljene nadležnom organu prema tački 1 ovog stava;
 - b) prenos vlasničkih prava koji rezultira promjenom kontrole nad CSD-om.

Informisanje nadležnih organa

Član 31

- (1) CSD mora obavijestiti nadležni organ o svim promjenama u svom menadžmentu i dostaviti sve informacije potrebne da se ocijeni usklađenost sa članom 27 st. 1 do 5 ovih Pravila.
- (2) Ako ponašanje člana upravljačkog organa može ugroziti sigurno i odgovorno upravljanje CSD-om, nadležni organ će preduzeti odgovarajuće mjere, uključujući i moguće uklanjanje tog člana iz upravljačkog organa.
- (3) Svaka fizička ili pravna osoba, ili osobe koje djeluju u dogovoru (*predloženi sticalac*), koje odluče steći ili povećati kvalifikovano učešće u CSD-u (tako da dosegne ili pređe 10 %, 20 %, 30 % ili 50 %, ili da CSD postane njihova filijala), moraju prvo u pisanom obliku obavijestiti nadležni organ CSD-a, navodeći veličinu namjeravanog učešća i relevantne informacije u skladu sa članom 32 stav 4 ovih Pravila.
- (4) Isto važi i za osobe koje odluče smanjiti ili otuđiti kvalifikovano učešće (*predloženi prodavac*), uključujući smanjenje ispod 10 %, 20 %, 30 % ili 50 %, ili ako CSD prestaje biti njihova filijala.

- (5) Nadležni organ mora bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana od prijema obavještenja i potrebnih informacija:
 - 1) potvrditi prijem u pisanom obliku predloženom sticaocu ili prodavcu;
 - 2) utvrditi maksimalni rok od 60 radnih dana za procjenu obavještenja (*period procjene*);
 - 3) obavijestiti predloženog sticaoca ili prodavca o datumu isteka perioda procjene prilikom potvrde prijema.
- (6) Nadležni organ može, tokom perioda procjene, ali najkasnije do 50-og radnog dana, zahtijevati dodatne informacije potrebne za završetak procjene.
- (7) Zahtjev se podnosi pismenim putem i precizira potrebne dodatne informacije.
- (8) Period procjene se pauzira od datuma zahtjeva do prijema odgovora, najviše 20 radnih dana.
- (9) Dalji zahtjevi za pojašnjenjem ili dopunom informacija su po diskreciji nadležnog organa, ali ne produžuju period procjene.
- (10) Nadležni organ može produžiti pauzu do 30 radnih dana ako je predloženi sticalac van EU ili nije pod nadzorom prema relevantnim evropskim regulacijama (MiFID II, CRR/CRD, UCITS, Solvency II, AIFMD).
- (11) Ako nadležni organ nakon procjene odluči opozvati predloženu akviziciju, mora u roku od dva radna dana, i ne duže od perioda procjene:
 - 1) obavijestiti predloženog sticaoca u pisanom obliku;
 - 2) navesti razloge odluke.
- (12) Na zahtjev predloženog sticaoca (ili po nacionalnom zakonu) razlozi mogu biti javno dostupni.
- (13) Ako nadležni organ ne opozove akviziciju u periodu procjene, akvizicija se smatra odobrenom.
- (14) Nadležni organ može odrediti maksimalni period za realizaciju akvizicije i produžiti ga po potrebi.
- (15) Države članice ne smiju uvoditi strože zahtjeve za obavještanje i odobrenje akvizicija od onih predviđenih ovim članom.

Procjena akvizicije

Član 32

- (1) Prilikom procjene obavještenja iz člana 31 stav 2 i informacija iz člana 31 stav 4 ovih Pravila, nadležni organ mora, s ciljem osiguranja sigurnog i odgovornog upravljanja CSD-om, uzimajući u obzir vjerovatni uticaj predloženog sticaoca, procijeniti:
 - 1) pogodnost predloženog sticaoca i finansijsku održivost predložene akvizicije, prema kriterijumima:
 - a) reputacija i finansijska stabilnost predloženog sticaoca;
 - b) reputacija, znanje, vještine i iskustvo osobe koja će upravljati CSD-om nakon akvizicije;
 - c) sposobnost CSD-a da se pridržava i nastavi pridržavati ovih Pravila;
 - d) postoje li osnovi za sumnju u pranje novca ili finansiranje terorizma u vezi s akvizicijom, ili da li akvizicija može povećati taj rizik u skladu sa članom 1 Direktive (EU) 2015/849.
- (2) Prilikom procjene finansijske održivosti predloženog sticaoca, nadležni organ posebno obraća pažnju na vrstu poslovanja koje se vodi ili se planira voditi u CSD-u.
- (3) Prilikom procjene sposobnosti CSD-a da se pridržava Uredbe, nadležni organ posebno razmatra da li struktura grupe omogućava efikasan nadzor, razmjenu informacija među nadležnim organima i određivanje raspodjele odgovornosti.
- (4) Nadzorni organi mogu opozvati predloženu akviziciju samo ako postoje razumni razlozi na temelju kriterija iz stava 1 ovog člana ili ako su dostavljene informacije nepotpune.
- (5) Države članice ne smiju uvoditi prethodne uslove za nivo udjela koji se stiče, niti dopuštati nadležnim organima da procjenjuju akviziciju prema ekonomskim potrebama tržišta.
- (6) Države članice moraju javno objaviti popis informacija potrebnih za procjenu, koje predloženi sticaoci moraju dostaviti nadležnim organima prilikom obavještenja iz člana 31 stav 2 ovih Pravila.
- (7) Informacije moraju biti proporcionalne i prilagođene prirodi predloženog sticaoca i akvizicije.
- (8) Nadzorni organi ne smiju tražiti informacije koje nisu relevantne za prudencijalnu procjenu.
- (9) Ako su više prijava za sticanje ili povećanje kvalifikovanih udjela u istom CSD-u dostavljene nadležnom organu, svi predloženi sticaoci moraju biti tretirani nediskriminatorno.
- (10) Nadzorni organi moraju bez odlaganja međusobno razmjenjivati sve informacije koje su bitne ili relevantne za procjenu.
- (11) Na zahtjev, organi moraju komunicirati sve relevantne informacije a samoinicijativno moraju dostaviti sve bitne informacije.
- (12) Odluka nadležnog organa koji je odobrio CSD u kojem se predlaže akvizicija mora navesti stavove ili rezervacije nadležnog organa odgovornog za predloženog sticaoca.
- (13) ESMA, u bliskoj saradnji sa EBA, treba izdati smjernice o:
 - 1) procjeni pogodnosti osoba koje će upravljati CSD-om;
 - 2) proceduralnim pravilima i kriterijima za prudencijalnu procjenu direktnih ili indirektnih akvizicija i povećanja udjela u CSD-ovima.

Derogacija za CSD-ove koji pružaju bankarske pomoćne usluge

Član 33

Čl. 31 i 32 ovih Pravila se ne primjenjuju na CSD koji je odobren prema članu 54 stav 3 ovih Pravila i koji je podložan Direktivi 2013/36/EU.

Korisnički odbor

Član 34

- (1) CSD mora osnovati korisničke odbore za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja.
- (2) Odbor se sastoji od predstavnika izdavaoca i učesnika sistema.
- (3) Savjetovanje korisničkog odbora mora biti nezavisno od direktnog uticaja uprave CSD-a.
- (4) CSD mora na nediskriminatoran način definisati mandat za svaki odbor:
 - 1) pravila upravljanja koja osiguravaju nezavisnost i operativne procedure;
 - 2) kriterijume za prijem članova i mehanizam izbora;
 - 3) pravila upravljanja moraju biti javno dostupna i omogućiti da odbor direktno izvještava upravljačkom organu i da održava redovne sjednice.
- (5) Korisnički odbori savjetuju upravu o ključnim pitanjima koja utiču na njihove članove, uključujući:
 - 1) kriterijume za prihvatanje izdavaoca i učesnika;
 - 2) nivoi usluge, koji obuhvataju:
 - a) izbor aranžmana za kliring i poravnanje;
 - b) organizaciju rada CSD-a;
 - c) obim proizvoda koji se poravnavaju ili evidentiraju;
 - d) upotrebu tehnologije u radu CSD-a;

- e) relevantne procedure.
- (6) Korisnički odbori mogu podnijeti neobavezujuće mišljenje upravljačkom organu o strukturi cijena CSD-a, uz detaljno obrazloženje.
 - (7) Članovi odbora su vezani pravilom povjerljivosti, bez obzira na pravo nadležnih organa da budu obaviješteni.
 - (8) Ako predsjednik odbora utvrdi stvarni ili potencijalni sukob interesa, član ne smije glasati o tom pitanju.
 - (9) CSD mora odmah obavijestiti nadležni organ i korisnički odbor o svakoj odluci u kojoj uprava nije prihvatila savjet odbora.
 - (10) Korisnički odbor može informisati nadležni organ o svim pitanjima u kojima smatra da savjeti odbora nisu praćeni.

Evidencija i vođenje zapisa

Član 35

- (1) CSD mora čuvati sve svoje zapise o uslugama i aktivnostima, uključujući pomoćne usluge iz Sekcija B i C Priloga, najmanje 10 godina.
- (2) Cilj je omogućiti nadzornom organu praćenje usklađenosti sa zahtjevima ovih Pravila.
- (3) CSD mora zahtijevati od izdavaoca da dobiju i dostave važeći identifikator pravnog lica (LEI).
- (4) CSD mora učiniti zapise iz stava 1 dostupnim na zahtjev:
 - 1) nadležnom organu;
 - 2) relevantnim organima;
 - 3) bilo kojoj drugoj javnoj vlasti koja, prema pravu EU ili nacionalnom pravu države članice sjedišta, ima ovlaštenje za pristup zapisima radi izvršenja svog mandata.

Outsourcing (vanjsko pružanje usluga)

Član 36

- (1) Kada CSD outsoursuje (vanjski pruža) usluge ili aktivnosti trećoj strani, ostaje u potpunosti odgovoran za ispunjavanje svih svojih obaveza prema ovom Propisu i mora u svakom trenutku ispunjavati sljedeće uslove:
 - 1) outsourcing ne prenosi odgovornost CSD-a;
 - 2) odnosi i obaveze CSD-a prema učesnicima i izdavaocima se ne mijenjaju;
 - 3) uslovi za autorizaciju CSD-a se efektivno ne mijenjaju;
 - 4) outsourcing ne sprječava nadzor i superviziju, uključujući pristup na licu mjesta radi pribavljanja relevantnih informacija;
 - 5) outsourcing ne uskraćuje CSD za sisteme i kontrole potrebne za upravljanje rizicima;
 - 6) CSD zadržava stručnost i resurse za procjenu kvaliteta usluga, organizacijske i kapitalne podobnosti pružaoca usluga, za nadzor nad outsoursanim uslugama i za kontinuirano upravljanje rizicima;
 - 7) CSD ima direktan pristup relevantnim informacijama o outsourcanim uslugama;
 - 8) pružalac usluga surađuje s nadležnim i relevantnim organima u vezi s outsourcanim aktivnostima;
 - 9) CSD osigurava da pružalac usluga ispunjava standarde zaštite podataka koji bi se primjenjivali da je pružalac usluga smješten u EU, te da su ti standardi ugovorom definirani i održavani.
- (2) CSD mora u pisanom ugovoru definisati svoja prava i obaveze te prava i obaveze pružaoca usluga. Ugovor mora omogućiti CSD-u prekid ugovora.
- (3) CSD i pružalac usluga moraju na zahtjev nadležnog ili relevantnog organa dostaviti sve informacije potrebne za procjenu usklađenosti outsourcanih aktivnosti s ovim Pravilima.
- (4) Outsourcing osnovne usluge podliježe odobrenju nadležnog organa prema članu 19 ovih Pravila.
- (5) St. 1 do 4 ovog člana se ne primjenjuju kada CSD outsoursuje djelove svojih usluga ili aktivnosti javnom organu, a takav outsourcing je regulisan posebnim zakonskim, regulatornim i operativnim okvirom koji je dogovoren između javnog organa i CSD-a i odobren od nadležnih organa prema zahtjevima ovih Pravila.

Usluge koje pružaju subjekti osim CSD-a

Član 37

- (1) Bez obzira na član 30 ovih Pravila, i ukoliko to zahtijeva nacionalni zakon, lice koje nije CSD može biti odgovorno za opis knjigovodstvenih stavki u vrijednosne račune koje vodi CSD.
- (2) Države članice koje dopuštaju da subjekti koji nisu CSD-ovi pružaju određene osnovne usluge iz Sekcije A Priloga u skladu sa stavom 1 ovog člana, moraju u nacionalnom zakonodavstvu propisati zahtjeve koji će se primjenjivati u takvim slučajevima. Ti zahtjevi uključuju odredbe ovih Pravila koje se primjenjuju i na CSD i, gdje je primjenjivo, na drugu uključenu stranu.
- (3) Države članice koje dopuštaju takvo pružanje usluga moraju ESMA-i dostaviti sve relevantne informacije o pružanju tih usluga, uključujući odgovarajući nacionalni zakon. ESMA će te informacije uključiti u registar CSD-ova iz člana 21 ovih Pravila.

Pravila poslovanja

Član 38

CSD mora imati jasno definisane ciljeve i svrhe koje su ostvarive, u pogledu minimalnih nivoa usluga, očekivanja upravljanja rizicima i poslovnih prioriteta.

Zahtjevi za učešće

Član 39

- (1) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja, CSD mora imati javno objavljene kriterijume za učešće koji omogućavaju pošten i otvoren pristup svim pravnim licima koja žele postati učesnici.
- (2) Kriterijumi moraju biti: transparentni, objektivni, i ne diskriminatorni, kako bi se osigurao pošten i otvoren pristup CSD-u uzimajući u obzir rizike za finansijsku stabilnost i urednost tržišta.
- (3) Kriterijumi koji ograničavaju pristup dozvoljeni su samo u mjeri u kojoj njihov cilj opravdano kontrolise određeni rizik za CSD.
- (4) CSD mora blagovremeno odgovoriti na zahtjeve za pristup, najkasnije u roku od jednog mjeseca, i mora učiniti postupke za obradu zahtjeva javno dostupnim.
- (5) CSD može odbiti pristup učesniku koji ispunjava kriterijume iz stava 1 ovog člana samo ako je to opravdano i u pisanoj formi, na osnovu sveobuhvatne procjene rizika.
- (6) U slučaju odbijanja, učesnik ima pravo podnijeti pritužbu nadležnom organu CSD-a koja je odbila pristup a ta nadležni organ mora temeljno razmotriti pritužbu, procijeniti razloge odbijanja i pružiti učesniku obrazloženi odgovor.

- (7) Nadležni organ mora konsultovati nadležnu vlast mjesta osnivanja učesnika u vezi sa ocjenom pritužbe. Ako nadležni organ učesnika ne prihvati ocjenu, bilo koja od dvije nadležni organi može upućivati predmet na ESMA-u, koja može djelovati u skladu sa ovlaštenjima iz člana 19 Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (8) Ako se odbijanje pristupa od strane CSD-a smatra neopravdanim, nadležni organ CSD-a koja je odbio pristup mora izdati nalog da se učesniku omogući pristup.
- (9) CSD mora imati objektivne i transparentne procedure za suspenziju i uredan izlazak učesnika koji više ne ispunjavaju kriterijume za učešće iz stava 1 ovog člana.
- (10) CSD mora imati transparentna pravila za postupanje s prigovorima.

Transparentnost

Član 40

- (1) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja, kao i za sve druge osnovne usluge koje pruža, CSD mora javno objaviti cijene i naknade povezane sa osnovnim uslugama iz Sekcije A Priloga i objava mora uključivati:
 - 1) cijene i naknade po pojedinačnoj usluzi i funkciji,
 - 2) popuste i rabate,
 - 3) uslove za ostvarivanje tih popusta.
- (2) CSD mora omogućiti klijentima poseban pristup informacijama o svakoj usluzi.
- (3) CSD mora objaviti cjenovnik kako bi olakšao upoređivanje ponuda i omogućio klijentima da predvide troškove korišćenja usluga.
- (4) CSD je vezan objavljenom cjenovnom politikom za svoje osnovne usluge.
- (5) CSD mora klijentima omogućiti informacije koje omogućavaju usklađivanje računa sa objavljenim cjenovnikom.
- (6) CSD mora svim klijentima otkriti informacije koje omogućavaju procjenu rizika povezanih sa pruženim uslugama.
- (7) CSD mora posebno evidentirati troškove i prihode osnovnih usluga i te informacije dostaviti nadležnom organu.
- (8) CSD mora evidentirati troškove i prihode dodatnih usluga u cjelini i te informacije dostaviti nadležnom organu.
- (9) Radi osiguranja efikasne primjene pravila konkurencije EU i identifikacije, između ostalog, kros-subsencioniranja dodatnih usluga od strane osnovnih, CSD mora voditi analitičko knjigovodstvo svojih aktivnosti. Analitičko knjigovodstvo mora najmanje razdvajati troškove i prihode osnovnih usluga od onih dodatnih usluga.

Komunikacijski postupci sa učesnicima i drugim tržišnim infrastrukturnim subjektima

Član 41

CSD-ovi moraju u komunikacionim procedurama sa učesnicima svojih sistema poravnanja hartija od vrijednosti i sa tržišnim infrastrukturnim subjektima sa kojima su povezani koristiti: međunarodno otvorene komunikacijske procedure i standarde za poruke i referentne podatke, kako bi se olakšalo efikasno vođenje evidencije, plaćanja i poravnanja.

Zahtjevi za usluge CSD-a

Član 42

Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja, CSD mora imati odgovarajuća pravila i procedure, uključujući robustne računovodstvene prakse i kontrole, kako bi se osigurala integritet izdanja hartija od vrijednosti i smanjili i upravljali rizici povezani sa čuvanjem i poravnanjem transakcija u hartijama od vrijednosti.

Integritet izdanja

Član 43

- (1) CSD mora preduzeti odgovarajuće mjere usklađivanja kako bi provjerio da je broj hartija od vrijednosti koji čine izdanje hartija od vrijednosti ili dio izdanja hartija od vrijednosti predat CSD-u jednak zbiru hartija od vrijednosti evidentiranih na računima učesnika sistema poravnanja hartija od vrijednosti koje upravlja CSD-om i, gdje je primjenjivo, na računima vlasnika koje vodi CSD a takve mjere usklađivanja se moraju sprovesti najmanje jednom dnevno.
- (2) Gdje je prikladno i ako su u procesu usklađivanja za određeno izdanje uključeni drugi subjekti, kao što su izdavaoc, registri, agenti za izdavanje, transferni agenti, zajednički deponiji, drugi CSD-ovi ili drugi subjekti, CSD i ti subjekti moraju organizovati odgovarajuću saradnju i razmjenu informacija kako bi se očuvao integritet izdanja.
- (3) Prekoračenje hartija od vrijednosti, debitna stanja ili kreiranje hartija od vrijednosti nisu dozvoljeni u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja CSD.

Zaštita hartija od vrijednosti učesnika i njihovih klijenata

Član 44

- (1) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja, CSD mora voditi evidenciju i račune koji mu omogućavaju, u svakom trenutku i bez odlaganja, da u računima kod CSD-a odvoji hartije od vrijednosti jednog učesnika od hartija od vrijednosti drugih učesnika i, ako je primjenjivo, od sredstava CSD-a.
- (2) CSD mora voditi evidenciju i račune koji omogućavaju svakom učesniku da odvoji hartije od vrijednosti učesnika od hartija od vrijednosti klijenata tog učesnika.
- (3) CSD mora voditi evidenciju i račune koji omogućavaju svakom učesniku da drži u jednom računu hartije od vrijednosti koji pripadaju različitim klijentima tog učesnika ("omnibus client segregation").
- (4) CSD mora voditi evidenciju i račune koji omogućavaju učesniku da odvoji hartije od vrijednosti bilo kojeg od klijenata učesnika, ako i kada to zahtijeva učesnik ("individual client segregation").
- (5) Učesnik mora svojim klijentima ponuditi najmanje izbor između omnibus i individualne segregacije klijenata i informisati ih o troškovima i rizicima povezanim sa svakom opcijom.
- (6) CSD i njegovi učesnici moraju pružiti individualnu segregaciju klijenata za građane i rezidente, kao i pravna lica osnovana u državi članici, gdje to zahtijeva nacionalni zakon države članice prema kojoj su hartije od vrijednosti konstituisane, stanje na dan 17. septembar 2014. Ta obaveza važi sve dok nacionalni zakon nije izmijenjen ili ukinut i dok su njegovi ciljevi i dalje važeći.
- (7) CSD-ovi i njihovi učesnici moraju javno objaviti nivo zaštite i troškove povezane sa različitim nivoima segregacije koje pružaju i nuditi te usluge po razumnim komercijalnim uslovima. Detalji različitih nivoa segregacije moraju uključivati opis glavnih pravnih implikacija svakog nivoa, uključujući informacije o primjenjivom zakonu o stečaju u relevantnim jurisdikcijama.

- (8) CSD ne smije koristiti za bilo koju svrhu hartije od vrijednosti koji mu ne pripadaju. CSD može koristiti hartije od vrijednosti učesnika samo ako je dobio izričitu prethodnu saglasnost tog učesnika. CSD mora zahtijevati od svojih učesnika da pribave bilo kakvu potrebnu prethodnu saglasnost od svojih klijenata.

Konačnost poravnanja

Član 45

- (1) CSD mora osigurati da sistem poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja pruža odgovarajuću zaštitu učesnicima. Države članice moraju odrediti i obavijestiti sisteme poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravljaju CSD-ovi u skladu sa procedurama navedenim u tački (a) člana 2 Direktive 98/26/EC.
- (2) CSD mora osigurati da svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja definiše trenutke unosa i nepovratnosti naloga za prenos u tom sistemu poravnanja u skladu sa čl. 3 i 5 Direktive 98/26/EC.
- (3) CSD mora objaviti pravila koja uređuju konačnost prenosa hartija od vrijednosti i novca u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti.
- (4) St. 2 i 3 primjenjuju se bez prejudiciranja odredbi primjenjivih na CSD veze, i bez prejudiciranja stava 8 član 48 ovih Pravila.
- (5) CSD mora preduzeti sve razumne korake kako bi osigurao da, u skladu sa pravilima iz stava 3 ovog člana, konačnost prenosa hartija od vrijednosti i novca bude ostvarena ili u realnom vremenu ili tokom radnog dana, i u svakom slučaju najkasnije do kraja radnog dana stvarnog datuma poravnanja.
- (6) CSD koji nudi usluge navedene u članu 40 stav 2 ovih Pravila, mora osigurati da novčani prihodi od poravnanja hartija od vrijednosti budu dostupni primaocima za korišćenje najkasnije do kraja radnog dana predviđenog datuma poravnanja.
- (7) Sve transakcije hartija od vrijednosti protiv novca između direktnih učesnika u sistemu poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja CSD-om i koje se poravnavaju u tom sistemu, mora se poravnati na DVP osnovu (Delivery versus Payment – isporuka vs plaćanja).

Novčano poravnanje

Član 46

- (1) Za transakcije denominovane u valuti zemlje u kojoj se poravnanje vrši, CSD mora poravnati novčane isplate svog sistema poravnanja hartija od vrijednosti putem računa otvorenih kod centralne banke emisije relevantne valute, gdje je to praktično i dostupno.
- (2) Ako nije praktično niti dostupno poravnanje preko računa u centralnoj banci, CSD može ponuditi poravnanje novčanih isplata za sve ili dio svojih sistema poravnanja hartija od vrijednosti preko:
 - 1) računa otvorenih kod kreditne institucije,
 - 2) preko CSD-a koji je ovlašćen da pruža usluge navedene u Sekciji C Priloga, bilo da je unutar iste grupe preduzeća koje je konačno pod kontrolom iste matične kompanije ili ne,
 - 3) ili preko svojih sopstvenih računa.
- (3) Ako CSD nudi poravnanje novčanih isplata preko računa kod kreditne institucije, preko svojih računa ili računa drugog CSD-a, to mora činiti u skladu sa ovim Pravilima.
- (4) CSD mora osigurati da su sve informacije pružene učesnicima tržišta o rizicima i troškovima povezanim sa poravnanjem na računima kreditnih institucija ili preko sopstvenih računa jasne, fer i ne dovode u zabludu. CSD mora učiniti dostupnim dovoljno informacija klijentima ili potencijalnim klijentima da identifikuju i ocijene rizike i troškove poravnanja preko računa kreditnih institucija ili sopstvenih računa i pružiti takve informacije na zahtjev.

Pravila i procedure za neizvršenje obaveza učesnika

Član 47

- (1) Za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja, CSD mora imati efikasna i jasno definisana pravila i procedure za upravljanje neizvršenjem obaveza jednog ili više svojih učesnika, kako bi CSD mogao blagovremeno djelovati radi ograničavanja gubitaka i pritiska na likvidnost i nastaviti ispunjavati svoje obaveze.
- (2) CSD mora učiniti svoja pravila o neizvršenju obaveza i relevantne procedure dostupnim javnosti.
- (3) CSD mora zajedno sa svojim učesnicima i drugim relevantnim zainteresovanim stranama periodično testirati i pregledati procedure za neizvršenje obaveza kako bi se osiguralo da su praktične i efikasne.
- (4) Radi osiguranja dosljedne primjene ovog člana, ESMA može, u bliskoj saradnji sa članovima ESCB-a, izdavati smjernice u skladu sa Članom 16 Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Opšti zahtjevi

Član 48

CSD mora usvojiti pouzdan okvir za upravljanje rizicima radi sveobuhvatnog upravljanja pravnim, poslovnim, operativnim i drugim direktnim ili indirektnim rizicima, uključujući mjere za smanjenje rizika od prevara i nemara.

Pravni rizici

Član 49

- (1) Radi potrebe svoje autorizacije i nadzora, kao i radi informisanja svojih klijenata, CSD mora imati pravila, procedure i ugovore koji su jasni i razumljivi za sve sisteme poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja i sve druge usluge koje pruža.
- (2) CSD mora dizajnirati svoja pravila, procedure i ugovore tako da budu izvršivi u svim relevantnim jurisdikcijama, uključujući slučajeve neizvršenja obaveza od strane učesnika.
- (3) CSD koji obavlja poslovanje u različitim jurisdikcijama mora preduzeti sve razumne korake da identifikuje i ublaži rizike koji proizlaze iz potencijalnih sukoba prava između jurisdikcija.

Opšti poslovni rizik

Član 50

CSD mora imati robustne sisteme upravljanja i kontrole, kao i IT alate, kako bi mogao identifikovati, pratiti i upravljati opštim poslovnim rizicima, uključujući gubitke nastale usljed loše realizacije poslovne strategije, tokova novca i operativnih troškova.

Operativni rizici

Član 51

- (1) CSD mora identifikovati izvore operativnog rizika, kako unutrašnje tako i spoljne, i minimizirati njihov uticaj, uključujući korišćenjem odgovarajućih ICT alata, procesa i politika uspostavljenih i upravljanih u skladu sa Uredbom (EU) 2022/2554, kao i korišćenjem drugih odgovarajućih alata, kontrola i procedura za druge vrste operativnog rizika, uključujući sve sisteme poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja.

- (2) Za usluge koje pruža, kao i za svaki sistem poravnanja hartija od vrijednosti koji upravlja, CSD mora uspostaviti, implementirati i održavati odgovarajuću politiku kontinuiteta poslovanja i plan oporavka od katastrofa, uključujući ICT politiku kontinuiteta poslovanja i ICT planove odgovora i oporavka uspostavljene u skladu sa Uredbom (EU) 2022/2554, kako bi se osigurala neprekidnost usluga, blagovremeni oporavak operacija i ispunjenje obaveza CSD-a u slučaju događaja koji značajno ugrožavaju rad.
- (3) Plan iz stava 3 ovog člana mora omogućiti oporavak svih transakcija i pozicija učesnika u trenutku prekida, kako bi učesnici CSD-a mogli nastaviti poslovanje sa sigurnošću i završiti poravnanje na zakazani datum, uključujući osiguranje da kritični IT sistemi mogu nastaviti rad od trenutka prekida u skladu sa Članom 12 st. 5 i 7 Uredbe (EU) 2022/2554.
- (4) CSD mora planirati i sprovesti program testiranja navedenih aranžmana iz st. 1 do 4 ovog člana.
- (5) CSD mora identifikovati, pratiti i upravljati rizicima koje ključni učesnici u sistemima poravnanja hartija od vrijednosti kojim upravlja, kao i pružaoci usluga i infrastrukture, te drugi CSD-ovi ili tržišne infrastrukture mogu predstavljati za njegovo poslovanje. CSD mora, na zahtjev, pružiti nadležnim i relevantnim tijelima informacije o svakom takvom identificiranom riziku. Takođe, mora bez odlaganja informisati nadležni organo i relevantne organa o svim operativnim incidentima, osim u vezi sa ICT rizikom, koji proizlaze iz tih rizika.

Investiciona politika

Član 52

- (1) CSD mora držati svoja finansijska sredstva kod centralnih banaka, ovlašćenih kreditnih institucija ili ovlašćenih CSD-ova.
- (2) CSD mora imati brz pristup svojim sredstvima, kada je to potrebno.
- (3) CSD smije ulagati svoje finansijske resurse isključivo u gotovinu ili visoko likvidne finansijske instrumente sa minimalnim tržišnim i kreditnim rizikom. Ta ulaganja moraju biti moguća brzo likvidirati uz minimalan negativan uticaj na cijenu.
- (4) Iznos kapitala, uključujući zadržanu dobit i rezerve CSD-a koje nisu uložene u skladu sa stavom 3 ovog člana neće se računavati za potrebe člana 47 stav 1 ovih Pravila.
- (5) CSD mora osigurati da je ukupna izloženost riziku prema bilo kojoj pojedinačnoj ovlašćenoj kreditnoj instituciji ili ovlašćenom CSD-u kod kojeg drži finansijska sredstva unutar prihvatljivih granica koncentracije.
- (6) ESMA, u bliskoj saradnji sa EBA i članovima ESCB-a, mora razviti nacрте regulatornih tehničkih standarda koji preciziraju:
 - 1) finansijske instrumente koji se mogu smatrati visoko likvidnim sa minimalnim tržišnim i kreditnim rizikom kao što je navedeno u stavu 3 ovog člana;
 - 2) odgovarajući rok pristupa sredstvima iz stava 2 ovog člana;
 - 3) granice koncentracije iz stava 5 ovog člana.
- (7) Nacрте regulatornih tehničkih standarda mogu, gdje je to primjenjivo, biti usklađeni sa regulatornim tehničkim standardima usvojenim u skladu sa članom 47 stav 8 Uredbe (EU) br. 648/2012. ESMA mora te nacрте predati Komisiji do 18. juna 2015. Komisiji je delegirano ovlašćenje da ih usvoji u skladu sa čl. 10 do 14 Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Kapitalni zahtjevi

Član 53

- (1) Kapital, zajedno sa zadržanom dobiti i rezervama CSD-a, mora biti proporcionalan rizicima koji proizlaze iz aktivnosti CSD-a. On mora uvijek biti dovoljan da:
 - 1) osigura da je CSD adekvatno zaštićen od operativnih, pravnih, čuvanja, investicionih i poslovnih rizika tako da CSD može nastaviti pružati usluge kao poslovni subjekt u funkciji nastavka poslovanja;
 - 2) osigura uredno zatvaranje ili restrukturiranje aktivnosti CSD-a tokom odgovarajućeg vremenskog perioda od najmanje šest mjeseci pod nizom stresnih scenarija.

Odloženo neto poravnanje

Član 54

- (1) ESMA, u bliskoj saradnji sa EBA i članovima ESCB-a, mora razviti nacрте regulatornih tehničkih standarda kako bi se precizirali detalji mjerenja, praćenja, upravljanja i izvještavanja o kreditnim i likvidnosnim rizicima od strane CSD-ova u vezi sa odloženim neto poravnanjem.
- (2) ESMA mora te nacрте predati Komisiji do 17. januara 2025.
- (3) Komisiji je delegirano ovlašćenje da dopuni ovu Uredbu usvajanjem regulatornih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku, u skladu sa Članovima 10 do 14 Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Zahtjevi za CSD veze

Član 55

- (1) Prije uspostavljanja CSD veze i kontinuirano nakon što je veza uspostavljena, svi uključeni CSD-ovi moraju identifikovati, ocijeniti, pratiti i upravljati svim potencijalnim izvorima rizika za sebe i za svoje učesnike koji proizlaze iz CSD veze i preduzeti odgovarajuće mjere za njihovo ublažavanje.
- (2) CSD-ovi koji namjeravaju uspostaviti veze moraju podnijeti zahtjev za odobrenje nadležnom organu CSD-a koji traži vezu, u skladu sa tačkom 5 stav 1 član 19 ovih Pravila ili obavijestiti nadležne i relevantne vlasti CSD-a koji traži vezu, u skladu sa članom 19 stav 5 ovih Pravila.
- (3) Veza mora pružiti adekvatnu zaštitu povezanim CSD-ovima i njihovim učesnicima, posebno u pogledu mogućih kreditnih izloženosti CSD-ova i koncentracionih i likvidnosnih rizika koji proizlaze iz aranžmana veze.
- (4) Veza mora biti podržana odgovarajućim ugovornim aranžmanom koji utvrđuje prava i obaveze povezanih CSD-ova i, gdje je potrebno, učesnika CSD-ova. Ugovorni aranžman sa međudržavnim implikacijama mora osigurati jasan izbor prava koje reguliše svaki aspekt poslovanja veze.
- (5) U slučaju privremenog prenosa hartija od vrijednosti između povezanih CSD-ova, ponovno prenošenje hartija od vrijednosti prije nego što prvi prenos postane konačan je zabranjeno.
- (6) CSD koji koristi indirektnu vezu ili posrednika za operisanje CSD veze sa drugim CSD-om mora mjeriti, pratiti i upravljati dodatnim rizicima koji proizlaze iz korišćenja te indirektno veze ili posrednika i poduzeti odgovarajuće mjere za njihovo ublažavanje.
- (7) Povezani CSD-ovi moraju imati robustne procedure usklađivanja kako bi osigurali tačnost svojih evidencija.
- (8) Veze između CSD-ova trebaju omogućiti DVP poravnanje transakcija između učesnika u povezanim CSD-ovima, gdje je to praktično i izvodljivo. Detaljni razlozi za svaku CSD vezu koja ne omogućava DVP poravnanje moraju biti obaviješteni relevantnim i nadležnim vlastima.
- (9) Interoperabilni sistemi poravnanja hartija od vrijednosti i CSD-ovi koji koriste zajedničku infrastrukturu za poravnanje moraju uspostaviti identične trenutke:
 - 1) ulaz naloga za transfer u sistem;
 - 2) nepovratnost naloga za transfer.

- (10) Sistemi poravnanja hartija od vrijednosti i CSD-ovi iz ovog člana moraju koristiti ekvivalentna pravila u vezi sa trenutkom konačnosti transfera hartija od vrijednosti i gotovine.
- (11) Do 18. septembra 2019. svi interoperabilni linkovi između CSD-ova koji posluju u državama članicama moraju, gdje je primjenjivo, podržavati DVP-poravnanje.

Pristup izdavaoca CSD-ovima

Član 56

- (1) Izdavalac ima pravo da organizuje knjiženje svojih hartija od vrijednosti, koji su primljeni u trgovanje na regulisanim tržištima ili MTF-ovima, ili koji se trguju na tržišnim platformama, u bilo kojem CSD-u osnovanom u bilo kojoj državi članici, uz poštovanje uslova na koje se odnosi član 23 ovih Pravila.
- (2) Bez uticaja na pravo izdavaoca iz ovog člana, korporativno ili slično pravo države članice pod čijom su jurisdikcijom hartije od vrijednosti konstituisani, nastavlja da se primjenjuje.
- (3) Korporativno ili slično pravo države članice pod kojom su hartije od vrijednosti konstituisani obuhvata:
 - 1) korporativno ili slično pravo države članice u kojoj je izdavalac upisan; i
 - 2) važeće korporativno ili slično pravo države članice pod čijom su jurisdikcijom izdati hartije od vrijednosti.
- (4) Države članice moraju sastaviti spisak ključnih relevantnih odredbi svog korporativnog ili sličnog prava, na koji se odnosi stav 2 ovog člana. Nadležni organi moraju taj spisak dostaviti ESMA-i do 17. januara 2025. ESMA će taj spisak objaviti do 17. februara 2025. Države članice moraju redovno, i najmanje svake dvije godine, ažurirati taj spisak i dostavljati ažuriranu verziju ESMA-i. ESMA će objaviti ažurirani spisak.
- (5) CSD može naplatiti razumnu komercijalnu naknadu za pružanje svojih usluga izdavaocima na principu trošak-plus, osim ako se drugačije ne dogovore obje strane.
- (6) Kada izdavalac podnese zahtjev za knjiženje svojih hartija od vrijednosti u CSD-u, on mora tretirati zahtjev brzo i nediskriminatorski i dostaviti odgovor zahtijevajućem izdavaocu u roku od tri mjeseca.
- (7) CSD može odbijati pružanje usluga izdavaocu. Takvo odbijanje može biti zasnovano samo na sveobuhvatnoj procjeni rizika ili ako CSD ne pruža usluge navedene u tački 1 Sekcije A Priloga u vezi sa hartijama od vrijednosti konstituisanim prema korporativnom ili sličnom pravu relevantne države članice.
- (8) Bez uticaja na Direktivu 2005/60/EC i Direktivu Komisije 2006/70/EC, kada CSD odbije pružanje usluga izdavaocu, mora pružiti izdavaocu pismene razloge za svoje odbijanje.
- (9) U slučaju odbijanja, izdavalac ima pravo da uputi tužbu nadležnom organu CSD-a koji odbija pružanje usluga. Nadležni organ tog CSD-a mora detaljno razmotriti tužbu, ocijeniti razloge odbijanja koje je dao CSD i dostaviti izdavaocu obrazložen odgovor.
- (10) Nadležni organ CSD-a mora konsultovati nadležni organ mjesta sjedišta izdavaoca prilikom procjene tužbe. Ako se nadležni organ mjesta sjedišta izdavaoca ne slaže sa tom procjenom, bilo koja od dva nadležna organa može uputiti pitanje ESMA-i, koja može djelovati u skladu sa ovlaštenjima iz člana 19 Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (11) Ako se odbijanje CSD-a da pruži usluge izdavaocu utvrdi kao neopravdano, odgovorni nadležni organ mora izdati nalog kojim se CSD-u nalaže da pruži svoje usluge zahtijevajućem izdavaocu.

Pristup između CSD-ova. Pristup standardnom linku

Član 57

CSD ima pravo da postane učesnik drugog CSD-a i uspostavi standardni link sa tim CSD-om u skladu sa članom 33 ovih Pravila, uz prethodno obavještenje o CSD linku predviđeno članom 19 stav 5 ovih Pravila.

Pristup prilagođenom linku

Član 58

- (1) Kada CSD zatraži od drugog CSD-a uspostavljanje prilagođenog linka kako bi stekao pristup tom CSD-u, prihvatajući CSD može odbiti takav zahtjev samo na osnovu procjene rizika a ne smije odbiti zahtjev zbog gubitka tržišnog udjela.
- (2) Prihvatajući CSD može naplatiti razumnu komercijalnu naknadu zahtijevajućem CSD-u za omogućavanje pristupa putem prilagođenog linka, na principu trošak-plus, osim ako se strane drugačije ne dogovore.

Postupci i procedure za CSD linkove

Član 59

- (1) Kada CSD podnese zahtjev za pristup drugom CSD-u u skladu sa čl. 57 i 58 ovih Pravila, prihvatajući CSD mora promptno tretirati zahtjev i dostaviti odgovor zahtijevajućem CSD-u u roku od tri mjeseca.
- (2) Ako prihvatajući CSD odobri zahtjev, CSD link se mora implementirati u razumnom roku, koji ne smije biti duži od 12 mjeseci.
- (3) CSD može odbiti pristup zahtijevajućem CSD-u samo ako bi takav pristup ugrozio nesmetano i uredno funkcionisanje finansijskih tržišta ili prouzrokovao sistemski rizik. Odbijanje se mora zasnivati isključivo na sveobuhvatnoj procjeni rizika.
- (4) U slučaju odbijanja, CSD mora zahtijevajućem CSD-u dati potpune razloge odbijanja.
- (5) Zahtijevajući CSD ima pravo da uputi žalbu nadležnom organu CSD-a koji je odbio pristup.
- (6) Nadležni organ prihvatajućeg CSD-a mora temeljno razmotriti žalbu procjenjujući razloge odbijanja i pružiti zahtijevajućem CSD-u obrazloženi odgovor.
- (7) Nadležni organ prihvatajućeg CSD-a mora konsultovati nadležni organ zahtijevajućeg CSD-a i relevantni organ zahtijevajućeg CSD-a, predviđeno u tački 1 stav 1 član 12 ovih Pravila, o svojoj procjeni žalbe.

Ako neko od organa zahtijevajućeg CSD-a ne prihvati procjenu, bilo koje od organa može uputiti predmet ESMA-i, koja može djelovati u skladu sa ovlaštenjima dodijeljenim članom 19 Regulative (EU) br. 1095/2010.
- (8) Ako se odbijanje pristupa zahtijevajućem CSD-u smatra neopravdanim, nadležni organ prihvatajućeg CSD-a daje nalog da taj CSD omogući pristup zahtijevajućem CSD-u.

Pristup između CSD-a i druge tržišne infrastrukture

Član 60

- (1) CCP i tržišna platforma (trading venue) moraju na nediskriminatorskoj i transparentnoj osnovi pružiti podatke o transakcijama CSD-u na zahtjev CSD-a, i mogu naplatiti razumnu komercijalnu naknadu za te podatke na principu cost-plus, osim ako se strane drugačije ne dogovore.
- (2) CSD mora na nediskriminatorskoj i transparentnoj osnovi omogućiti pristup svojim sistemima poravnanja hartija od vrijednosti CCP-u ili tržišnoj platformi, i može naplatiti razumnu komercijalnu naknadu za taj pristup na principu cost-plus, osim ako se strane drugačije ne dogovore.

- (3) Kada strana podnese zahtjev za pristup drugoj strani u skladu sa stavom 1 ovog člana, taj zahtjev se mora promptno tretirati, a odgovor zahtijevajućoj strani dostaviti u roku od tri mjeseca.
- (4) Primajuća strana može odbiti pristup samo ako bi takav pristup uticao na nesmetano i uredno funkcionisanje finansijskih tržišta ili prouzrokovao sistemski rizik. Odbijanje ne smije biti zasnovano na gubitku tržišnog udjela.
- (5) Strana koja odbije pristup mora zahtijevajućoj strani dati potpune pismene razloge odbijanja, zasnovane na sveobuhvatnoj procjeni rizika.
- (6) U slučaju odbijanja, zahtijevajuća strana ima pravo da uputi žalbu nadležnom organu strane koja je odbila pristup.
- (7) Nadležni organ primajuće strane i relevantni organ predviđeno u tački 1 stav 1 član 12 ovih Pravila moraju temeljno razmotriti žalbu, procjenjujući razloge odbijanja i pružiti zahtijevajućoj strani obrazloženi odgovor.
- (8) Nadležni organ primajuće strane mora konsultovati nadležni organ zahtijevajuće strane i relevantni organ predviđeno u tački 1 stav 1 član 12 ovih Pravila o svojoj procjeni žalbe. Ako neko od organa zahtijevajuće strane ne prihvati procjenu, bilo koje od organa može uputiti predmet ESMA-i, koja može djelovati u skladu sa ovlaštenjima iz člana 19 Regulative (EU) br. 1095/2010.
- (9) Ako se odbijanje pristupa smatra neopravdanim, odgovorno nadležni organ mora dati nalog toj strani da omogući pristup svojim uslugama u roku od tri mjeseca.

Ovlaštenje i imenovanje za pružanje bankarskih pomoćnih usluga

Član 61

- (1) CSD ne smije sam pružati bilo kakve bankarske pomoćne usluge navedene u Sekciji C Priloga, osim ako nije dobio dodatno ovlaštenje za pružanje takvih usluga u skladu sa ovim članom.
- (2) CSD koji namjerava da poravnava novčane isplate za cijeli ili dio svojih sistema poravnanja hartija od vrijednosti preko svojih računa u skladu sa članom 40 stav 2 ovih Pravila ili koji inače namjerava da pruža bilo koje bankarske pomoćne usluge iz stava 1 ovog člana, mora biti ovlašten pod uslovima propisanim u st. 3, 6, 7, 8 i 11 ovog člana.
- (3) CSD koji namjerava poravnati novčane isplate za cijeli ili dio svojih sistema poravnanja hartija od vrijednosti preko računa otvorenih kod kreditne institucije ili kod drugog CSD-a u skladu sa članom 40 stav 2 ovih Pravila, može biti ovlašten, pod uslovima iz st. 3 do 11 ovog člana, da imenuje za tu svrhu jednu ili više:
 - 1) kreditnih institucija ovlašćenih u skladu sa članom 8 Direktive 2013/36/EU; ili
 - 2) CSD-ova ovlašćenih za pružanje bankarskih pomoćnih usluga u skladu sa stavom 3 ovog člana.
- (4) Ovlaštenje za imenovanje kreditnih institucija ili CSD-ova u skladu sa stavom 1 ovog člana koristi se isključivo za bankarske pomoćne usluge navedene u Sekciji C Priloga za poravnanje novčanih uplata za cijeli ili dio sistema poravnanja CSD-a koji traži korišćenje tih usluga i ne za druge aktivnosti.
- (5) Kreditne institucije i CSD-ovi ovlašćeni za pružanje bankarskih pomoćnih usluga imenovani u skladu sa stavom 1 ovog člana smatraju se agencijama za poravnanje.
- (6) Ako CSD želi pružati bilo koje bankarske pomoćne usluge iz iste pravne osobe koja upravlja sistemom poravnanja hartija od vrijednosti, ovlaštenje iz stava 2 ovog člana se dodjeljuje samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - 1) CSD je ovlašćen kao kreditna institucija u skladu sa članom 8 Direktive 2013/36/EU;
 - 2) CSD ispunjava prudencijalne zahtjeve iz člana 66 st. 1, 3, i 4 ovih Pravila i supervizorske zahtjeve iz člana 60 ovih Pravila;
 - 3) ovlaštenje iz tačke 1 ovog stava koristi se samo za pružanje bankarskih pomoćnih usluga iz Sekcije C Priloga i ne za druge aktivnosti;
 - 4) CSD je podložan dodatnoj kapitalnoj premiji koja odražava rizike, uključujući kreditni i likvidnosni rizik, proizašle iz pružanja intra-dnevnog kredita učesnicima sistema poravnanja ili drugim korisnicima CSD usluga;
 - 5) CSD najmanje mjesečno izvještava nadležni organ i godišnje u okviru javnog objavljivanja o obimu i upravljanju intra-dnevnim likvidnosnim rizikom u skladu sa članom 66 stav 4 ovih Pravila;
 - 6) CSD je dostavio nadležnom organu adekvatan plan oporavka za osiguranje kontinuiteta kritičnih operacija, uključujući situacije kada se likvidnosni ili kreditni rizik realizuje kao rezultat pružanja bankarskih pomoćnih usluga.
- (7) U slučaju sukoba odredbi između ove Regulative, Regulative (EU) br. 575/2013 i Direktive 2013/36/EU, CSD iz stava 1 ovog člana mora se pridržavati strožih zahtjeva za prudencijalni nadzor. Regulatorni tehnički standardi iz čl. 53 i 66 ove Regulative pojasniče slučajeve sukobljenih odredbi.
- (8) Ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi, CSD može biti ovlašten da imenuje kreditnu instituciju za pružanje bankarskih pomoćnih usluga za poravnanje novčanih uplata za cijeli ili dio svojih sistema poravnanja u skladu sa stavom 3 tačka 1 ovog člana:
 - 1) kreditna institucija ispunjava prudencijalne zahtjeve iz člana 66 st. 1, 3 i 4 ovih Pravila i supervizorske zahtjeve iz člana 67 ovih Pravila;
 - 2) kreditna institucija sama ne obavlja bilo koju od osnovnih usluga iz Sekcije A Priloga;
 - 3) ovlaštenje iz člana 8 Direktive 2013/36/EU koristi se samo za bankarske pomoćne usluge iz Sekcije C Priloga za poravnanje novčanih uplata i ne za druge aktivnosti;
 - 4) kreditna institucija je podložna dodatnoj kapitalnoj premiji koja odražava rizike, uključujući kreditni i likvidnosni rizik;
 - 5) kreditna institucija mjesečno izvještava nadležni organ i godišnje objavljuje javno podatke o intra-dnevnom likvidnosnom riziku u skladu sa članom 66 stav 4 ovih Pravila;
 - 6) kreditna institucija je nadležnom organu dostavila adekvatan plan oporavka za kontinuitet kritičnih operacija, uključujući situacije kada se likvidnosni ili kreditni rizik realizuje.
- (9) Ako CSD želi imenovati kreditnu instituciju ili CSD u skladu sa stavom 3 ovog člana za poravnanje novčanih uplata, te isplate ne smiju biti u valuti države u kojoj je imenovani CSD osnovan.
- (10) Stav 4 ne primjenjuje se na kreditne institucije iz tačke 2 stav 2 ovog člana koje nude poravnanje novčanih uplata za dio sistema CSD-a, ako ukupna vrijednost takvog poravnanja kroz račune otvorene kod tih kreditnih institucija, u periodu od jedne godine, iznosi manje od 1% ukupne vrijednosti svih transakcija protiv gotovine u knjigama CSD-a i ne prelazi maksimalno 2,5 milijarde EUR godišnje. Nadležni organ najmanje jednom godišnje provjerava poštovanje ovog praga i izvještava ESMA-u. Ako nadležni organ utvrdi da je prag prekoračen, zahtijeva od CSD-a da traži ovlaštenje u skladu sa stavom 4 ovog člana, a CSD podnosi zahtjev u roku od šest mjeseci.
- (11) Nadležni organ može zahtijevati od CSD-a da imenuje više od jedne kreditne institucije, ili da imenuje dodatnu kreditnu instituciju pored pružanja usluga samog CSD-a iz tačke 1 stav 2 ovog člana, ako smatra da izloženost jedne kreditne institucije koncentraciji rizika iz člana 66 st. 3 i 4 ovih Pravila nije dovoljno smanjena. Imenovane kreditne institucije smatraju se agencijama za poravnanje.
- (12) CSD ovlašćen za pružanje bilo kojih bankarskih pomoćnih usluga i kreditna institucija imenovana u skladu sa tačkom 2 stav 2 ovog člana moraju uvek ispunjavati uslove potrebne za ovlaštenje prema ovim Pravilima i bez odlaganja obavijestiti nadležni organ o svim značajnim promjenama koje utiču na uslove ovlaštenja.

Postupak za dodjelu i odbijanje ovlaštenja za pružanje bankarskih pomoćnih usluga

Član 62

- (1) CSD podnosi zahtjev za ovlaštenje za imenovanje kreditne institucije ili CSD-a ovlaštenog za pružanje bankarskih pomoćnih usluga, ili za pružanje samostalno bilo kojih bankarskih pomoćnih usluga, prema članu 61 ovih Pravila, nadležnom organu države članice u kojoj je CSD osnovan.
- (2) Zahtjev mora sadržavati sve informacije potrebne da nadležni organ može potvrditi da su CSD i, gdje je primjenjivo, imenovana kreditna institucija ili CSD ovlašteni za pružanje bankarskih pomoćnih usluga uspostavili sve neophodne aranžmane za ispunjenje svojih obaveza propisanih ovim Pravilima u trenutku dodjele ovlaštenja.
- (3) Zahtjev mora da sadrži program rada u kojem se navode predviđene bankarske pomoćne usluge, struktura odnosa između CSD-a i, gdje je primjenjivo, imenovane kreditne institucije ili CSD-a ovlaštenog za pružanje bankarskih pomoćnih usluga, te način na koji CSD i, gdje je primjenjivo, imenovana kreditna institucija ili CSD ovlašteni za pružanje bankarskih pomoćnih usluga namjeravaju ispuniti prudencijalne zahtjeve iz člana 66 st. 1,3,4 i 5 i druge uslove iz člana 61 ovih Pravila.
- (4) Nadležni organ primjenjuje postupak iz člana 17 st. 3 i 8 ovih Pravila.
- (5) Od trenutka kada se zahtjev smatra kompletnim, nadležni organ prenosi sve informacije sadržane u zahtjevu sljedećim organima:
 - 1) relevantnim nadležnim organima;
 - 2) nadležnom organu iz tačke 40 stav 1 član 4 Regulative (EU) br. 575/2013;
 - 3) nadležnim organima u državama članicama gdje je CSD uspostavio interoperabilne veze sa drugim CSD-om, osim ako se radi o interoperabilnim vezama iz člana 19 stav 5 ovih Pravila;
 - 4) nadležnim organima države domaćina u kojoj su aktivnosti CSD-a od značajnog značaja za funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti i zaštitu investitora u smislu člana 24 stav 4 ovih Pravila;
 - 5) nadležnim organima odgovornim za nadzor učesnika CSD-a koji su osnovani u tri države članice sa najvećom ukupnom vrijednošću poravnjanja u sistemu CSD-a tokom jednogodišnjeg perioda;
 - 6) ESMA-i; i
 - 7) EBA-i.
- (6) Organi iz stava 4 tač. 1 do 5 ovih Pravila, izdaju obrazloženo mišljenje o ovlaštenju u roku od dva mjeseca od prijema informacija. Ako organ ne izda mišljenje u tom roku, smatra se da je izdao pozitivno mišljenje.
- (7) Ako organ iz stava 4 tač. 1 do 5 ovih Pravila, izda negativno mišljenje, nadležni organ koje namjerava dodijeliti ovlaštenje, u roku od mjesec dana od prijema negativnog mišljenja, dostavlja tim organima obrazloženje kojim odgovara na negativno mišljenje.
- (8) Ako unutar mjesec dana od dostavljanja obrazloženja bilo koji od organa iz stava 4 tač. 1 do 5 ovih Pravila izda negativno mišljenje, a nadležni organ ipak namjerava dodijeliti ovlaštenje, bilo koji od organa koji je dao negativno mišljenje može prosljediti predmet ESMA-i radi pomoći u skladu sa članom 31 stav 2 tačka 3 Regulative (EU) br. 1095/2010.
- (9) Ako se pitanje ne riješi 30 dana nakon upućivanja ESMA-i, nadležni organ koje želi dodijeliti ovlaštenje donosi konačnu odluku i pruža detaljno pismeno obrazloženje svojoj odluci organima iz stava 4 tač. 1 do 5 ovih Pravila.
- (10) Ako nadležni organ želi odbiti dodjelu ovlaštenja, predmet se ne upućuje ESMA-i. Negativna mišljenja moraju biti pismeno obrazložena, sa svim detaljnim razlozima zašto zahtjevi iz ovih Pravila ili drugih dijelova prava Unije nisu ispunjeni.
- (11) Nadležni organ, bez nepotrebnog odlaganja, obavještava organe iz stava 4 tač. 1 do 5 ovih Pravila o rezultatima postupka ovlaštenja, uključujući sve popravne mjere.
- (12) Ako ESMA smatra da nadležni organ iz stava 1 ovog člana dodjeljuje ovlaštenje koje možda nije u skladu sa pravom Unije, ESMA postupa u skladu sa članom 17 Regulative (EU) br. 1095/2010.

Proširenje bankarskih pomoćnih usluga

Član 63

- (1) CSD koji namjerava proširiti bankarske pomoćne usluge za koje imenuje kreditnu instituciju ili koje sam pruža u skladu sa članom 61 ovih Pravila, podnosi zahtjev za proširenje nadležnom organu države članice u kojoj je CSD osnovan.
- (2) Zahtjev za proširenje podliježe postupku iz člana 62 ovih Pravila.

Povlačenje ovlaštenja

Član 64

- (1) Bez prejudiciranja bilo kojih popravnih mjera ili radnji, nadležni organ države članice u kojoj je CSD osnovan povlači ovlaštenja iz člana 61 ovih Pravila u bilo kojoj od sljedećih situacija:
 - 1) ako CSD nije iskoristio ovlaštenje u roku od 12 mjeseci, izričito odustane od ovlaštenja, ili ako imenovana kreditna institucija nije pružala usluge ili obavljala aktivnosti u prethodnih šest mjeseci;
 - 2) ako je CSD dobio ovlaštenje davanjem lažnih izvjava ili na bilo koji drugi nezakonit način;
 - 3) ako CSD ili imenovana kreditna institucija više nije u skladu sa uslovima pod kojima je ovlaštenje dodijeljeno i nisu preduzeli tražene popravne mjere u zadatom roku;
 - 4) ako je CSD ili imenovana kreditna institucija ozbiljno i sistematski prekršila zahtjeve propisane ovim Pravilima.
- (2) Od trenutka kada nadležni organ postane svjestan jedne od okolnosti iz stava 1 ovog člana, ono odmah konsultuje organe iz Člana 62 stav 4 ovih Pravila o potrebi povlačenja ovlaštenja.
- (3) ESMA, bilo koje relevantni organ iz tačke 1 stav 1 član 12 i bilo koji organ iz člana 67 stav 1 ovih Pravila, odnosno organi iz člana 62 stav 4 ovih Pravila mogu u bilo kojem trenutku zahtijevati od nadležnog organa države članice CSD-a da ispita da li CSD, i gdje je primjenjivo imenovana kreditna institucija, još uvijek ispunjava uslove pod kojima je ovlaštenje dodijeljeno.
- (4) Nadležni organ može ograničiti povlačenje ovlaštenja na određenu uslugu, aktivnost ili finansijski instrument.
- (5) CSD i imenovana kreditna institucija moraju uspostaviti, implementirati i održavati adekvatan postupak koji osigurava blagovremeno i uredno poravnanje i transfer imovine klijenata i učesnika kod drugog settlement agenta u slučaju povlačenja ovlaštenja iz stava 1 ovog člana.

Registar CSD-ova

Član 65

- (1) Odluke nadležnih organa donijete prema čl. 61,63 i 64 ovih Pravila obavještavaju se ESMA-i.
- (2) ESMA unosi u registar, koji je obavezna učiniti dostupnim na svojoj namjenskoj internet-stranici u skladu sa članom 21 stav 3 ovih Pravila, sljedeće podatke:
 - a. ime svakog CSD-a na koji se odnosi odluka iz čl. 61,63 i 64 ovih Pravila;
 - b. ime svake imenovane kreditne institucije;

- c. popis bankarskih pomoćnih usluga koje imenovana kreditna institucija ili CSD ovlašten prema članu 61 ovih Pravila može pružati učesnicima CSD-a.
- (3) Nadležni organa moraju ESMA-i prijaviti one subjekte koji pružaju bankarske pomoćne usluge prema zahtjevima nacionalnog prava do 16. decembra 2014.

Prudencijalni zahtjevi za kreditne institucije ili CSD-ove ovlaštene za pružanje bankarskih pomoćnih usluga

Član 66

- (1) Kreditna institucija imenovana prema članu 61 stav 2 tačka 2, ili CSD ovlašten prema članu 61 stav 2 tačka 1 ovih Pravila, koja pruža bankarske pomoćne usluge, smije pružati samo usluge navedene u Sekciji C Priloga koje pokriva ovlaštenje.
- (2) Takva kreditna institucija ili CSD moraju se pridržavati sve važeće i buduće zakonodavstva koje se primjenjuje na kreditne institucije.
- (3) Specifični prudencijalni zahtjevi za kreditni rizik po svakoj SSS (securities settlement system) su:
 - 1) uspostaviti robustan okvir za upravljanje kreditnim rizicima;
 - 2) identifikovati izvore kreditnih rizika, redovno mjeriti i nadzirati izloženosti te koristiti odgovarajuće alate za kontrolu rizika;
 - 3) u potpunosti pokriti kreditne izloženosti pojedinačnih učesnika kolateralom ili drugim ekvivalentnim finansijskim sredstvima;
 - 4) ako se koristi kolateral, prihvatiti visoko likvidan kolateral sa minimalnim kreditnim i tržišnim rizikom; mogu se koristiti i drugi tipovi uz primjenu odgovarajućih rezova;
 - 5) primijeniti konzervativne rezove i limite koncentracije na vrijednosti kolaterala kako bi se osiguralo brzo likvidiranje bez značajnih nepovoljnih efekata na cijenu;
 - 6) postaviti limite za kreditne izloženosti;
 - 7) planirati i usvojiti procedure za rješavanje preostalih kreditnih izloženosti;
 - 8) davati kredit samo učesnicima sa novčanim računima kod sebe;
 - 9) osigurati efektivne procedure za povrat intra-day kredita i obeshrabiliti overnight kredit korištenjem sankcionih stopa.
- (4) Specifični prudencijalni zahtjevi za likvidnosni rizik po svakoj SSS su:
 - 1) imati robustan okvir i alate za mjerenje, nadzor i upravljanje likvidnosnim rizicima, uključujući intra-day rizike, za svaku valutu SSS;
 - 2) redovno i pravovremeno (najmanje dnevno) mjeriti likvidnosne potrebe i nivo likvidnih sredstava;
 - 3) osigurati dovoljno likvidnih sredstava u svim relevantnim valutama za blagovremeno pružanje usluga u različitim stres scenarijima, uključujući default barem jednog učesnika;
 - 4) ublažiti rizike koristeći kvalifikovana likvidna sredstva, uključujući gotovinu u centralnoj banci, kreditne linije, likvidan kolateral ili investicije koje se lako konvertuju u gotovinu;
 - 5) koristiti samo kreditno sposobne institucije kao provajdere likvidnosti i primijeniti limite koncentracije;
 - 6) testirati adekvatnost resursa kroz rigorozne stres testove;
 - 7) planirati rješavanje nepredviđenih likvidnosnih nedostataka i usvojiti procedure;
 - 8) gdje je praktično, imati pristup računima centralne banke i njenim uslugama radi upravljanja likvidnošću;
 - 9) osigurati blagovremeno likvidiranje kolaterala od strane dužnika u defaultu;
 - 10) redovno izvještavati nadležne organe i javnost o upravljanju likvidnošću, uključujući intra-day rizike.
- (5) CSD koji namjerava pružati bankarske pomoćne usluge drugim CSD-ovima prema članu 61 stav 3 ovih Pravila, mora imati jasna pravila i procedure za kreditne, likvidnosne i koncentracione rizike.
- (6) EBA, u saradnji sa ESMA-om i članovima ESCB-a, razvija regulatorne tehničke standarde za detalje okvira i alata za mjerenje, nadzor, upravljanje, izvještavanje i javno objavljivanje kreditnih i likvidnosnih rizika, uključujući intra-day rizike, te pravila i procedure iz stava 5 ovog člana. Standardi se šalju Komisiji do 17. januara 2025.
- (7) Komisiji je delegirano ovlaštenje da usvoji regulatorne tehničke standarde u skladu sa čl. 10 do 14 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Nadzor nad imenovanim kreditnim institucijama i CSD-ovima ovlaštenim za pružanje bankarskih pomoćnih usluga

Član 67

- (1) Bez uticaja na čl. 17 i 22 ovih Pravila, nadležni organi navedeni u tački 40 stav 1 član 4 Regulative (EU) br. 575/2013 odgovorna su za:
 - 1) odobrenje i nadzor kreditnih institucija u skladu s Regulativom (EU) br. 575/2013 i Direktivom 2013/36/EU;
 - 2) nadzor imenovanih kreditnih institucija i CSD-ova ovlaštenih prema ovim Pravilima za pružanje bankarskih pomoćnih usluga, posebno u vezi s pridržavanjem prudencijalnih zahtjeva iz člana 66 ovih Pravila.
- (2) Nadležni organi sprovode ovu procjenu redovno, najmanje svake dvije godine, te o rezultatima, uključujući moguće mjere ili sankcije, obavještavaju nadležni organ CSD-a. CSD potom informiše nadležne organe iz člana 62 stav 4 ovih Pravila i, gdje je primjenjivo, kolegijum iz člana 30 ovih Pravila.
- (3) Nadležni organ CSD-a, nakon konsultacija s nadležnim organima iz stava 1 ovog člana i relevantnim organima, pregledava i ocjenjuje najmanje svake dvije godine:
 - 1) za slučaj iz tačke 2 stav 2 član 61 ovih Pravila, da li su svi potrebni dogovori između imenovanih kreditnih institucija i CSD-a dovoljni da ispune obaveze prema ovim Pravilima;
 - 2) za slučaj iz tačke 1 stav 2 član 61 ovih Pravila, da li ovlaštenja za pružanje bankarskih pomoćnih usluga omogućavaju CSD-u da ispuni svoje obaveze.
- (4) Rezultati, uključujući eventualne mjere ili sankcije, redovno se, najmanje svake dvije godine, dostavljaju nadležnim organima iz člana 62 stav 4 ovih Pravila i, gdje je primjenjivo, kolegijumu iz člana 30 ovih Pravila.
- (5) CSD koji imenuje ovlaštenu kreditnu instituciju prema članu 61 ovih Pravila mora osigurati da ima pristup svim potrebnim informacijama od imenovane kreditne institucije radi ispunjavanja obaveza ovih Pravila i prijaviti svako kršenje nadležnom organu CSD-a i nadležnim organima iz stava 1 ovog člana.
- (6) Radi osiguranja dosljednog, efikasnog i efektivnog nadzora unutar Unije nad kreditnim institucijama i CSD-ovima ovlaštenim za pružanje bankarskih pomoćnih usluga, EBA može, u saradnji s ESMA-om i članovima ESCB-a, izdavati smjernice za nadležna organa u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Administrativne sankcije i druge mjere

Član 68

- (1) Bez uticaja na pravo država članica da uvedu i primijene krivične sankcije, države članice su dužne:
 - 1) utvrditi pravila i osigurati da njihovi nadležni organi mogu primijeniti administrativne sankcije i druge mjere u slučajevima definisanim u članu 70 ovih Pravila;
 - 2) Primijeniti sankcije na lica odgovorna za kršenje odredbi ovih Pravila;
 - 3) Osigurati da sankcije budu efikasne, proporcionalne i odvraćajuće.
- (2) Države članice mogu odlučiti ne uvoditi administrativne sankcije ako su prekršaji već obuhvaćeni krivičnim sankcijama u njihovom nacionalnom pravu (rok: 18. septembar 2016). U tom slučaju, države članice moraju detaljno obavijestiti Komisiju i ESMA-u o relevantnim dijelovima svog krivičnog zakonodavstva.
- (3) Svi propisi i naknadne izmjene moraju se bez odlaganja dostaviti Komisiji i ESMA-i.

- (4) Nadležni organi mogu primjenjivati administrativne sankcije i druge mjere na:
 - 1) CSD-ove;
 - 2) imenovane kreditne institucije;
 - 3) članove upravljačkih organa i svaku osobu koja stvarno kontroliše poslovanje subjekata iz prethodnih tačaka, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;
 - 4) svaka druga pravna ili fizička osoba odgovorna za prekršaj po nacionalnom pravu.
- (5) Prilikom primjene sankcija u situacijama definisanim u članu 70 ovih Pravila, nadležni organi moraju:
 - 1) blisko saradivati kako bi sankcije imale željeni efekat;
 - 2) koordinirati djelovanje kako bi se izbjeglo dvostruko ili preklapajuće sankcionisanje u prekograničnim slučajevima u skladu s članom 14 ovih Pravila.
- (6) Ako država članica primjenjuje krivične sankcije, nadležni organi moraju:
 - 1) imati ovlaštenja da komuniciraju s pravosudnim tijelima u vezi sa istragama ili postupcima;
 - 2) dijeliti informacije s drugim nadležnim organima i ESMA-om radi ispunjenja obaveza saradnje.
- (7) Nadležni organi mogu saradivati s nadležnim organima drugih država članica u vezi sa naplatom novčanih sankcija.
- (8) Države članice moraju ESMA-i godišnje dostavljati:
 - 1) agregirane podatke o svim administrativnim sankcijama i drugim mjerama;
 - 2) ako primjenjuju krivične sankcije, anonimne i agregirane podatke o istragama i krivičnim kaznama.
- (9) ESMA objavljuje ove podatke u godišnjem izvještaju.
- (10) Ako nadležni organi objave administrativnu ili krivičnu sankciju javnosti, istovremeno su obavezna to prijaviti ESMA-i.
- (11) Nadležni organi sprovode svoje funkcije u skladu s nacionalnim okvirom:
 - 1) direktno;
 - 2) u saradnji s drugim organima;
 - 3) delegiranjem zadataka entitetima kojima su zadaci preneseni po ovim Pravilima;
 - 4) primjenom na nadležne sudske vlasti.

Objava odluka o sankcijama i mjerama

Član 69

- (1) Države članice moraju osigurati da nadležni organi objave na svojim službenim internet-stranicama svaku odluku o administrativnoj sankciji ili drugoj mjeri zbog kršenja ovih Pravila.
- (2) Objavljivanje mora biti bez nepotrebnog odlaganja nakon što je lice koje je sankcionisano obaviješteno o odluci.
- (3) Publikacija mora sadržati najmanje:
 - 1) tip i prirodu prekršaja;
 - 2) identitet fizičkog ili pravnog lica na koje je sankcija primijenjena.
- (4) Ako je odluka predmet žalbe pred nadležnim sudom ili drugim tijelom nadležni organa moraju objaviti status žalbe i njen ishod;
- (5) Odluke koje ukidaju prethodne odluke o sankcijama ili mjerama takođe se moraju objaviti.
- (6) Ako nadležni organi smatraju da je objava identiteta ili ličnih podataka neproporcionalna, ili bi ugrozila stabilnost finansijskih tržišta ili tekuću istragu, mogu primijeniti sljedeće mjere:
 - 1) odgoditi objavu dok ne prestanu razlozi za neobjavljivanje;
 - 2) objaviti odluku anonimno, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, ako anonimna objava omogućava zaštitu ličnih podataka;
 - 3) ne objaviti odluku uopšte, ako opcije 1 i 2 ovog stava nisu dovoljne za:
 - a) očuvanje stabilnosti finansijskih tržišta;
 - b) proporcionalnu objavu u slučaju mjera manjeg značaja.
- (7) Ako se koristi anonimna objava, objava podataka može se odgoditi na razuman period dok ne prestanu razlozi za anonimnost.
- (8) Nadležni organi moraju informisati ESMA-u o svim sankcijama koje nisu objavljene, uključujući žalbe i njihove ishode;
- (9) ESMA vodi centralnu bazu podataka sankcija, dostupnu samo nadležnim organima, radi razmjene informacija.
- (10) Objave moraju ostati na službenoj internet-stranici najmanje pet godina;
- (11) Lični podaci se čuvaju samo onoliko koliko zahtijevaju pravila o zaštiti podataka.

Sankcije za povrede

Član 70

- (1) Ovaj član Pravila se primjenjuje na sljedeće povrede odredbi ovih Pravila:
 - 1) pružanje usluga iz Sekcija A, B i C Priloga u kršenju članova 16, 28 i 61 ovih Pravila;
 - 2) sticanje odobrenja prema čl. 16 i 61 ovih Pravila davanjem lažnih podataka ili na drugi nezakonit način (čl. 20 stav 1 tačka 2 i član 64 stav 1 tačka 2 ovih Pravila);
 - 3) nepoštovanje obaveznog kapitala od strane CSD-a (čl. 53 stav 1 ovih Pravila);
 - 4) nepoštovanje organizacionih zahtjeva CSD-a (čl. 29 do 36 ovih Pravila);
 - 5) nepoštovanje pravila o poslovnom ponašanju (čl. 38 do 41 ovih Pravila);
 - 6) nepoštovanje zahtjeva za CSD usluge (čl. 43 do 47 ovih Pravila);
 - 7) nepoštovanje prudencijalnih zahtjeva CSD-a (čl. 49 do 53 ovih Pravila);
 - 8) nepoštovanje zahtjeva za CSD linkove (čl. 55 ovih Pravila);
 - 9) zloupotrebljivo odbijanje pristupa različitim vrstama korisnika (čl. 56 do 60 ovih Pravila);
 - 10) nepoštovanje specifičnih prudencijalnih zahtjeva za kreditni rizik od strane ovlašćenih kreditnih institucija (čl. 66 stav 3 ovih Pravila);
 - 11) nepoštovanje specifičnih prudencijalnih zahtjeva za likvidnostni rizik od strane ovlašćenih kreditnih institucija (čl. 66 stav 4 ovih Pravila).
- (2) Bez prejudiciranja nadzornih ovlasti nadležnih organa, za najmanje gore navedene povrede nadležni organi imaju moć da, u skladu sa nacionalnim pravom, izriču najmanje sljedeće sankcije i mjere:
 - 1) javna izjava koja ukazuje na lice odgovorno za povredu i prirodu povrede (u skladu s čl. 69 ovih Pravila);
 - 2) naredba kojom se osoba odgovorna za povredu obavezuje da prekine postupak i da ga ne ponavlja;
 - 3) povlačenje odobrenja iz čl. 16 ili 61, u skladu s čl. 20 ili 64 ovih Pravila;
 - 4) privremena ili, kod ponovljenih teških povreda, trajna zabrana za člana upravljačkog organa ili drugu odgovornu osobu da obavlja menadžerske funkcije u instituciji;

- 5) maksimalna administrativna novčana kazna najmanje dvostruko veća od profita ostvarenog povredom, ako se iznos može odrediti;
 - 6) za fizička lica: maksimalna novčana kazna najmanje 5 miliona EUR ili ekvivalent u nacionalnoj valuti;
 - 7) za pravna lica: maksimalna novčana kazna najmanje 20 miliona EUR ili do 10% ukupnog godišnjeg prometa pravnog lica prema posljednjim dostupnim računovodstvenim podacima; za grupe koje pripremaju konsolidovane račune po Direktivi 2013/34/EU, koristi se ukupni godišnji promet ili ekvivalentna kategorija prihoda prema posljednjim konsolidovanim računima matične kompanije.
- (3) Nadležni organi mogu imati druge sankcione ovlasti i mogu predvidjeti više novčane kazne od onih definisanih u stavu 2 ovog člana.

Efektivna primjena sankcija

Član 71

Države članice osiguravaju da nadležni organi, pri određivanju vrste i visine administrativnih sankcija ili drugih mjera, uzmu u obzir sve relevantne okolnosti, uključujući, gdje je primjenjivo:

- 1) ozbiljnost i trajanje povrede;
- 2) stepen odgovornosti lica odgovornog za povredu;
- 3) finansijsku snagu lica odgovornog za povredu, npr. ukupni promet pravnog lica ili godišnji prihod fizičkog lica;
- 4) značaj ostvarenih profita, izbjegnutih gubitaka od strane lica odgovornog za povredu ili gubitaka za treća lica koji proizlaze iz povrede, koliko je to moguće utvrditi;
- 5) nivo saradnje lica odgovornog za povredu s nadležnim tijelom, bez prejudiciranja potrebe da se osigura povrat nezakonito ostvarenih profita ili izbjegnutih gubitaka;
- 6) prethodne povrede od strane lica odgovornog za povredu.

Prijavljivanje povreda

Član 72

- (1) Države članice osiguravaju da nadležni organi uspostave efikasne mehanizme koji podstiču prijavljivanje potencijalnih ili stvarnih povreda ovih Pravila.
- (2) Mehanizmi prijavljivanja moraju uključivati najmanje:
 - 1) specifične procedure za prijem i istragu prijave potencijalnih ili stvarnih povreda i njihovo praćenje, uključujući uspostavljanje sigurnih komunikacijskih kanala;
 - 2) odgovarajuću zaštitu zaposlenih u institucijama koji prijavljuju povrede protiv bilo kakvih oblika odmazde, diskriminacije ili drugih nepoštenih postupaka;
 - 3) zaštitu ličnih podataka kako za osobu koja prijavljuje povredu, tako i za fizičko lice koje je navodno odgovorno, u skladu s principima Direktive 95/46/EC;
 - 4) zaštitu identiteta kako osobe koja prijavljuje povredu, tako i navodno odgovorne osobe, u svim fazama postupka, osim ako nacionalno pravo zahtijeva otkrivanje u kontekstu daljih istraga ili administrativnih i sudskih postupaka.
- (3) Države članice zahtijevaju da institucije imaju odgovarajuće interne procedure za prijavljivanje stvarnih ili potencijalnih povreda od strane zaposlenih kroz specifičan, nezavisan i autonoman kanal.
Ovaj kanal može biti osiguran i putem aranžmana socijalnih partnera. Na isti kanal se primjenjuje ista zaštita iz tačaka 2, 3 i 4 stava 2 ovog člana.

Pravo na žalbu

Član 73

- (1) Države članice osiguravaju da odluke i mjere donijete u skladu s ovim Pravilima budu pravilno obrazložene i podložne pravu na žalbu pred sudskim organom.
- (2) Pravo na žalbu pred sudskim organom primjenjuje se i u slučaju da, u roku od šest mjeseci od podnošenja, nije donijeta odluka o zahtjevu za odobrenje koji sadrži sve informacije propisane važećim odredbama.

Završne odredbe

Član 74

- (1) Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.
- (2) Početak primjene ovih Pravila započinje danom ulaska Crne Gore u Evropsku Uniju.

Broj: 05/1-158/1-26
Podgorica, 20. 2. 2026. godine

Predsjednik Komisije,
Željko Drinčić, s.r.

